

Møteinnkalling

Utvalg: **Bibliotekstyret**
Møtested: Teamsmøte
Møtedato: 22.03.2021
Tidspunkt: 10:15

På vegne av styreleder innkalles det til møte i bibliotekstyret. Innkallingen legges ut på Teams. Styremedlemmer som ikke kan møte må meldes snarest på tlf. 77644137 eller 77646494, evt. e-post runa.r.ryeng@uit.no. Staben vil da innkalle varemedlem. Saksdokumentene finnes i UiTs møteportal, <https://uit.no/moteportalen>.

Vel møtt!

Saksliste

<i>Saksnr</i>	<i>Tittel/beskrivelse</i>	<i>U.off.</i>	<i>Arkivref.</i>
BS 2/21	Referatsaker 22.03.2021		2021/1394
BS 3/21	Orienteringssaker 22.03.2021		2021/1394
BS 4/21	Regnskap for UB per 31. desember 2020		2019/868
BS 5/21	Innspill til budsjett 2022 utenfor ramme og strategiske satsninger 2022		2020/6463
BS 6/21	Årsplan 2021		2021/1496

SAKSFRAMLEGG

Til:
Bibliotekstyret

Møtedato:
22.03.2021

Sak:
2/21

Referatsaker 22.03.2021

Innstilling til vedtak:

Bibliotekstyret tar referatsakene til orientering

Referatsaker:

- 1. Referat fra bibliotekstyretsmøte 26.02.2021**
- 2. Referat fra lokalt IDF-møte 24.02.2021**

Johanne Raade
bibliotekdirektør

Runa Rønning Ryeng
faggruppeleder

—

runa.r.ryeng@uit.no
77 64 64 94

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Møteprotokoll

Utvalg: **Bibliotekstyret**
Møtested: Teams
Møtedato: 26.02.2021
Tidspunkt: 09:30

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Grete Overvåg	Medlem	Ansatt representant
Wilhelm Widmark	Leder	Ekstern representant
Helene Hillestad	Nestleder	Ekstern representant
Johanna U Ericson Sollid	Medlem	Fast vitenskapelig ansattrepresentant
Bjørn-Petter Finstad	Medlem	Fast vitenskapelig ansattrepresentant
Bendik Hugstmyr Woie	Medlem	Studentrepresentant
Victor Zimmer	Medlem	Studentrepresentant
Ann Therese Lotherington	Medlem	Fast vitenskapelig ansattrepresentant
Erlend Kristensen	Medlem	Ansatt representant

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
------	-----------	---------------

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Johanne Raade	Bibliotekdirektør
Runa Rønning Ryeng	Leder administrative tjenester

Merknader

Saksliste

<i>Saksnr</i>	<i>Tittel/beskrivelse</i>	<i>U.off.</i>	<i>Arkivref.</i>
BS 1/21	Oppgradering av UB-bygget og eventuell ny bibliotekstruktur i Berivika		2021/1080

BS 1/21 Oppgradering av UB-bygget og eventuell ny bibliotekstruktur i Berivika

Innstilling til vedtak:

Bibliotekstyret tar bibliotekdirektørens redegjørelse til orientering.

Bibliotekstyret ber bibliotekdirektøren oversende saken til universitetsdirektøren med de innspill og merknader som er kommet, for vurdering av videre prosess i organisasjonen.

Saksprotokoll i Bibliotekstyret - 26.02.2021

Vedtak

Som innstilt

Bibliotekstyrets merknader i saken:

Bibliotekstyret slutter seg til de merknader som er kommet fra lokalt IDF og er grunnleggende positive til en endring av bibliotekstrukturen slik det er fremstilt i saksfremlegget. Dette betinges av at en del viktige forutsetninger imøtekommes, og følges opp med gode løsninger, gjennom denne prosessen:

- Bibliotekstyret anser ikke at det er realistisk og opprettholde dagens bibliotekstruktur i årene fremover. Både UBs, og sektoren forøvrigs, økonomi fremover, samt en pågående universell utvikling når det gjelder bibliotekstjenester og bibliotekstruktur tilsier andre løsninger.
- Bibliotekstyret vil understreke behovet for åpenhet og brukermedvirkning i prosessen. Her er det sentralt at både fagmiljø, UNN, studenter og UBs ansatte er delaktige.
- En strukturell endring må sikre at man tar igjen etterslepet når det gjelder magasinkapasitet
- Avstanden til biblioteket for noen av fagmiljøene, som i dag har bibliotekstjenester med stor grad av nærhet, er ikke avskrekkende. Men det må følges opp med god dialog og praktiske løsninger mot aktuelle fagmiljø, herunder UNN, og studentene.
- En strukturell endring må skje med tanke på større faglig kvalitet, både på bibliotekstjenestene og på studentenes læringsrom, læringsmiljø og arbeidsplasser.
- Bibliotekstyret understreker at alle brukergrupper skal hensynstas gjennom denne prosessen, men at studentene skal prioriteres. Arbeidsplasser, der man har fagpersonell tilstede og muligheter for tverrfaglig interaksjon i biblioteket utgjør en merverdi for studentenes læring.
- I det videre arbeidet er det viktig at man gjør en helhetlig kartlegging av alle de ulike studentarbeidsplasser man har ved UiT. Dette gjelder ikke bare ved campus Breivika, og

de studentarbeidsplassene som er lokalisert i UBs areal, men også i fagmiljøene og på de øvrige campus. UiT bør ha en felles strategi og ambisjon for hvordan studentenes læringsrom og læringsmiljø skal utformes og ivaretas.

- En samling av bibliotekstjenestene i ett bygg i Breivika gir nye og spennende muligheter. Bibliotekstyret ser det som vesentlig at man gjennom en strukturendring ikke søker å opprettholde summen av de tre bibliotekene man i dag har i Breivika, men har som ambisjon å etablere et nytt faglig sterkt og fremtidsrettet bibliotek

MØTEREFERAT/-PROTOKOLL

Møte i: **Lokalt IDF-møte, UB**
Møteleder/referent: Johanne Raade/Runa Rønning Ryeng
Møtedato: 24.02.2021
Tilstede: Hilde Elisabeth Teigen (Bibliotekarforbundet), Hege Raklev (NTL), Lars Figenschou (Akademikerforbundet), Frode Nilsen (Forskerforbundet), Bengt Øieroset (for verneombudene)

Ledelse/stab:
Johanne Raade
Runa Rønning Ryeng

Forfall:

Saksliste:

1. Diskusjon knyttet til behandlingen av BS 1/21 Oppgradering av UB-bygget og eventuell ny bibliotekstruktur i Breivika
2. Orienteringer

Sak 1

Bibliotekdirektøren redegjorde kort for bakgrunnen for at saken fremmes for bibliotekstyret. Saken er oversendt bibliotekstyret, IDF og alle ansatte på samme tidspunkt. Bibliotekdirektøren ber om synspunkter både på selve saksfremlegget og den videre prosess i organisasjonen. Grunntonen er at IDF har forståelse for at saken er reist, og man i utgangspunktet er positive til en samling av bibliotekstjenestene i et bygg, under forutsetning at man greier å løse en del sentrale problemstillinger:

- Det er viktig med en god og åpen prosess, der både ansatte, fagmiljø og studenter er delaktige
- Prosess og utfall må ha til hensikt å legge et grunnlag for bedre faglige tjenester for studenter og ansatte samt mer effektiv bruk av ressurser internt, og ikke bidra til en nedbygging av tilbudet til studenter og ansatte
- Innsparinger på UBs budsjett, som følge av redusert husleie må ikke føre til reduksjon i UBs bevilgning, men heller at disse midlene blir omdisponert til å styrke bibliotekets faglige tilbud.
- Det er viktig å tenke arbeidsmiljø og trivsel for ansatte i eventuell ny planløsning
- IDF's medlemmer ser mange praktiske utfordringer, særlig knyttet til plassbehov, som må tas inn i den videre prosessen.

Sak 2

Det ble redegjort for hvilke saker som er behandlet på sirk av bibliotekstyret siden forrige IDF-møte. Vi må få på plass noen gode rutiner slik at disse sakene, som gjerne er tilknyttet tilsetninger, og dermed saksbehandles av en fellestjeneste, fanges opp lokalt og at nødvendig informasjon tilflyter IDF.

Runa Rønning Ryeng
referent

ORIENTERINGSSAK

Til:
Bibliotekstyret

Møtedato:
22.03.2021

Sak:
3/21

Orienteringssaker 22.03.2021

1. Muntlig orientering – saker behandlet på sirkulasjon

Johanne Raade
bibliotekdirektør

Runa Rønning Ryeng
faggruppeleder

—

runa.r.ryeng@uit.no
77 64 64 94

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

SAKSFRAMLEGG

Til:
Bibliotekstyret

Møtedato:
22.03.2021

Sak:
4/21

Regnskap for UB per 31. desember 2020

Innstilling til vedtak:

Bibliotekstyret tar regnskap per 31. desember 2020 til orientering.

Vedlegg:

Avdelingsvise regnskap per 31. desember 2020

Oversikt over avsetninger på øremerkede tiltak

Tidligere vedtak i saken:

BS 32/19 Budsjett 2020 – UB (ePhorte 2019/868).

Lønn og drift

Tabell 1 viser budsjett og regnskap for lønn og drift¹ per 31.12.2020 på overordnet nivå. Inntekter framkommer som negative tall i tabellen.

Tabell 1 Lønns- og driftsbudsjett hele UB per 31.12.2020 (alle tall i hele tusen kroner)	Regnskap per 31.12.	Budsjett per 31.12.	Avvik (bud- regn)
Driftsinntekter			
Sum basisbevilgning	-94 882	-94 582	300
Andre inntekter	-13 886	-8 878	5 008
Sum driftsinntekter	-108 767	-103 459	5 308
Driftsutgifter			
Lønns- og driftskostnader	79 633	74 288	-5 345
Internhusleie	30 971	30 971	0
Sum driftsutgifter	110 604	105 259	-5 345
Resultat	1 837	1 800	-37

¹ Utenom litteratur og øremerkede tiltak

Inntekter

Basisbevilgningen per desember avviker med 300 tusen kroner, og skyldes at midler mottatt over bevilgningen ikke ble flyttet til et øremerket tiltak som budsjettert.

Andre inntekter avviker med 5 008 tusen kroner, og skyldes i hovedsak flytting av belastningen av de 10 millioner kronene som ble trukket inn av UiT sentralt i 2019 jf. ePhorte 2018/994-8 (se vedlegg «Avdelingsvise regnskap pr 31. desember 2020»). Belastningen kommer som en ekstra utgift på aktuell avdeling, og er inntektsført på UB felles (vises som en ekstra inntekt i regnskapet).

Utgifter

Internhusleien er i henhold til budsjett.

Avviket på lønns- og driftsutgifter er i hovedsak knyttet til flytting av belastningen av de 10 millioner kronene (se over) og oppryddinger i regnskapet. Oppryddingen gjelder kostnadsføringer av utgifter på de øremerkede tiltakene utgiften tilhører. Dette er også med på å regulerer de totale avsetningene på øremerkede tiltak (se vedlegget «Oversikt over avsetninger på øremerkede tiltak»).

Resultat lønn og drift

Opprydding i regnskapet har ført til at resultatet ble tilnærmet som budsjettert (avvik på 37 tusen kroner). Flytting av belastningen av de 10 millioner kronene (se over) har ingen betydning totalt sett annet enn at det vises som høyere inntekter og høyere driftsutgifter i regnskapet. Det har likevel betydning for hver avdeling, da resultatet vil justere avsetningene (større driftsutgifter per avdeling, se tabell 10 i vedlegg «Avdelingsvise regnskap per 31. desember 2020»).

Litteratur

Inntekter knyttet til litteratur er i henhold til budsjett. Utgiftene per desember overstiger justert årsbudsjett med 3 030 tusen kroner. Overforbruket skyldes i hovedsak ugunstige valutakurser. Det budsjetterte underskuddet skyldtes også ugunstige valutakurser.

Resultat litteratur

Samlet underskudd på litteratur ble 6 530 tusen kroner, som estimert i årsprognose for litteratur (Regnskap UB per 31. oktober 2020 ePhorte 2019/868-8). Resultatet vil gi negative avsetninger (se tabell 9 i vedlegg «Avdelingsvis oversikt per desember 2020»).

Tabell 2 viser budsjett og regnskap for litteratur per 31.12.2020
Inntekter framkommer som negative tall i tabellen.

Tabell 2 Litteratur per 31.12.2020 (alle tall i hele tusen kroner)	Regnskap per 31.12.	Justert årsbud.	Avvik² (bud- regn)
Driftsinntekter			
Sum basisbevilgning	-51 440	-51 440	0
UNN litteratur	-3 500	-3 500	0
Sum driftsinntekter	-54 940	-54 940	0
Driftsutgifter			
Kopier	63	40	-23
APC	4 597	3 790	-807
Kollektivt finansierte tiltak	281	300	19
Brukerstyrte kjøp	1 724	1 650	-74
Bøker i abonnement	1 252	1 300	48
Enkelttitler/pakker	3 212	3 160	-52
Konsortieavtalene (UNIT)	28 049	25 700	-2 349
Tidsskrifter og databaser	22 291	22 500	209
Sum driftsutgifter	61 470	58 440	-3 030
Resultat	6 530	3 500	-3 030

Johanne Raade
bibliotekdirektør

—

johanne.raade@uit.no
77 64 51 21

Kjersti Kroken Heim
seniorkonsulent

—

kjersti.hermansen@uit.no
77 64 41 38

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

² Positivt inntektsavvik = større inntekt enn budsjettert, negativt utgiftsavvik = større utgift enn budsjettert

Avdelingsvise regnskap pr 31. desember 2020

UB felles (tabell 1)

UB felles omfatter alle inntekter og utgifter på overordnet nivå, herunder UBs andel av sentralt dekningsbidrag, utgifter i forbindelse med bibliotekstyret, ulike systemkostnader og internhusleie.

Bibsys-avgiften er fra 2020 overført fra litteratur til drift. Konsekvenser av dette er registrert i justert årsbudsjett.

Inntekter

Basisbevilgningen er i henhold til budsjett. Avviket under andre inntekter skyldes at belastningen av de 10 millioner kronene som ble trukket inn av UiT sentralt i 2019 (ePhorte 2018/994-8) er fordelt på avdelingene. Belastningen kommer som en ekstra utgift på aktuell avdeling, og inntektsføres på UB felles.

Utgifter

Lønns- og driftskostnader avviker med 1 732 tusen kroner og skyldes i hovedsak overføring av midler til øremerket tiltak for tre prosjektstillinger (vedtatt bruk av avsetninger jf. ePhorte 2018/1174-4).

Resultat

På grunn av justeringer for å fordele belastningen av utgifter, så er resultatet på UB felles 4,8 millioner kroner bedre enn budsjettet (budsjettet med å øke avsetningene med 163 tusen kroner, i stedet reduserer vi avsetningene knyttet til UB felles med 4,6 millioner kroner – se tabell 10).

Tabell 1 viser budsjett og regnskap for UB felles per 31.12.2020
Inntekter framkommer som negative tall i tabellen.

Tabell 1 UB felles per 31.12.2020 (alle tall i hele tusen kroner)	Regnskap per 31.12.	Justert årsbudsjett	Avvik¹ (bud-regn)
Driftsinntekter			
Sum basisbevilgning	-29 165	-29 165	0
Andre inntekter	-12 511	-5 931	6 580
Sum driftsinntekter	-41 676	- 35 096	6 580
Driftsutgifter			
Lønns- og driftskostnader	6 019	4 287	-1 732
Internhusleie	30 971	30 971	0
Sum driftsutgifter	36 991	35 259	-1 732
Resultat	-4 685	163	4 848

¹ Positivt inntektsavvik = større inntekt enn budsjettet, negativt utgiftsavvik = større utgift enn budsjettet

Generell kommentar til tabellene 2-5

Driftsutgiftene på samtlige avdelinger er over budsjett, og det skyldes hovedsakelig omfordeling av belastningen av at UiT sentralt hentet 10 millioner kroner i 2019 (ePhorte 2018/994-8). Belastningen føres i regnskapet og justerer på den måten resultatet som igjen påvirker avsetningene.

Sykefraværet har gått ned. Dette er positivt. Men lavere sykefravær har også medført lavere sykepengerefusjoner enn det var budsjettet med, noe som er en utfordring da det er beregnet at sykepengerefusjoner skal finansiere 4 årsverk jf. sak om bemanning ePhorte 2017/3150-7.

Ledelse og stab (tabell 2)

Tabell 2 viser budsjett og regnskap for Ledelse og stab per 31.12.2020
Inntekter framkommer som negative tall i tabellen.

Tabell 2 Ledelse og stab per 31.12.2020 (alle tall i hele tusen kroner)	Regnskap per 31.12.	Justert årsbud.	Avvik² (bud-regn)
Driftsinntekter			
Sum basisbevilgning	-4 794	-4 794	0
Andre inntekter	-117	-117	0
Sum driftsinntekter	-4 911	-4 911	0
Driftsutgifter			
Lønnskostnader	5 014	4 801	-213
Driftskostnader	251	110	-141
Sum driftsutgifter	5 265	4 911	-354
Resultat	354	0	-354

Inntekter er i henhold til budsjett.

Lønnskostnadene viser 213 tusen kroner i merforbruk. Avviket skyldes i hovedsak ny stilling til utdanningsadministrasjon, som det ikke var budsjettet med. Stillingen ble besatt i oktober 2020. UB er for 2021 tildelt spesiell basisbevilgning til finansiering av denne stillingen. Bevilgningen inkluderer midler til påløpte lønnsutgifter for stillingen i 2020.

Overforbruk av driftskostnader knyttes til fordeling av belastning av avsetninger (jf. forklaring under «Generell kommentar til tabell 2-5» ovenfor).

Resultat

Resultatet fører til negative avsetninger knyttet til avdeling for ledelse og stab (se tabell 10 nedenfor).

² Positivt inntektsavvik = større inntekt enn budsjettet, negativt utgiftsavvik = større utgift enn budsjettet

Avdeling for publikumstjenester (tabell 3)

Tabell 3 viser budsjett og regnskap for Publikumstjenester per 31.12.2020
Inntekter framkommer som negative tall i tabellen.

Tabell 3 Publikumstjenester per 31.12.2020 (alle tall i hele tusen kroner)	Regnskap per 31.12.	Justert årsbud.	Avvik³ (bud-regn)
Driftsinntekter			
Sum basisbevilgning	-36 281	-36 281	0
Andre inntekter	-636	-613	23
Sum driftsinntekter	-36 917	-36 894	23
Driftsutgifter			
Lønnskostnader	35 906	36 839	933
Driftskostnader	1 871	1 511	-360
Sum driftsutgifter	37 778	38 350	572
Resultat	861	1 456	595

Basisbevilgningen er i henhold til budsjett. Avviket knyttet til andre inntekter gjelder regnskapstekniske justeringer.

Avviket knyttet til lønnskostnadene kommer av pensjoneringer, overflytting av stillinger, permisjoner og arbeidsinnsats på prosjekter som ikke var registrert i budsjettet (opprydding i regnskapet der kostnaden flyttes der den hører hjemme).

Pga belastning av avsetninger, jf. forklaring under «Generell kommentar til tabellene 2-5» ovenfor, var det ventet et større avvik på driftskostnadene. Opprydding på øremerkede tiltak har imidlertid avdekket feilføringer, som nå er korrigert og har gitt en reduksjon i de regnskapsførte driftskostnadene.

Resultat

På grunn av opprydding i regnskapet øker ikke de negative avsetningene knyttet til avdeling for publikumstjenester like mye som budsjettet (se tabell 10).

³ Positivt inntektsavvik = større inntekt enn budsjettet, negativt utgiftsavvik = større utgift enn budsjettet

Avdeling for samlinger (tabell 4)

Tabell 4 viser budsjett og regnskap for Samlinger per 31.12.2020
Inntekter framkommer som negative tall i tabellen.

Tabell 4 Samlinger per 31.12.2020 (alle tall i hele tusen kroner)	Regnskap per 31.12.	Justert årsbud.	Avvik⁴ (bud-regn)
Driftsinntekter			
Sum basisbevilgning	-12 138	-12 138	0
Andre inntekter	-217	-217	0
Sum driftsinntekter	-12 355	-12 355	0
Driftsutgifter			
Lønnskostnader	14 087	13 961	-126
Driftskostnader	2 772	518	-2 254
Sum driftsutgifter	16 858	14 479	-2 379
Resultat	4 503	2 124	-2 379

Basisbevilgningen og andre inntekter er i henhold til budsjett.

Avviket knyttet til lønnskostnadene kan knyttes til forventede vakanser som ikke inntraff.

Merforbruk under driftskostnader kan i hovedsak knyttes til fordeling av belastning av avsetninger (jf. forklaring under «Generell kommentar til tabell 2-5» ovenfor).

Resultat

Årsresultatet øker de negative avsetningene med 2,3 millioner kroner mer enn budsjettet (se tabell 10).

⁴ Positivt inntektsavvik = større inntekt enn budsjettet, negativt utgiftsavvik = større utgift enn budsjettet

Result (tabell 5)

Tabell 5 viser budsjett og regnskap for Result per 31.12.2020
Inntekter framkommer som negative tall i tabellen.

Tabell 5 Result per 31.12.2020 (alle tall i hele tusen kroner)	Regnskap per 31.12.	Justert årsbud.	Avvik⁵ (bud-regn)
Driftsinntekter			
Sum basisbevilgning	-12 504	-12 204	300
Andre inntekter	-1 352	-2 000	-648
Sum driftsinntekter	-13 856	-14 204	-348
Driftsutgifter			
Lønnskostnader	9 764	11 619	1 855
Driftskostnader	4 895	643	-4 252
Sum driftsutgifter	14 659	12 262	-2 397
Resultat	803	-1 942	-2 746

Avviket i basisbevilgningen på 300 tusen kroner er av regnskapsteknisk art. Andre inntekter avviker fordi aktiviteten er utsatt på grunn av koronasituasjonen. Aktiviteten er forskjøvet, slik at inntektene vil komme i 2021.

Avviket knyttet til lønnskostnader kommer av opprydding i regnskapet (bokføring av aktivitet på øremerkede tiltak der aktiviteten kan knyttes til tidligere år).

Merforbruk under driftskostnader kan i hovedsak knyttes til fordeling av belastning av avsetninger (jf. forklaring under «Generell kommentar til tabell 2-5» ovenfor) og godkjent bruk av avsetninger til utstyr til filmstudio.

Resultat

Resultatet reduserer de positive avsetningene knyttet til Result i stedet for å øke dem som budsjettert (se tabell 10).

⁵ Positivt inntektsavvik = større inntekt enn budsjettert, negativt utgiftsavvik = større utgift enn budsjettert

Øremerkede tiltak

Avviket under inntekter er i hovedsak av regnskapsteknisk art. Dette gjelder tiltak som er avsluttet, der restbeløp ikke er ført over til bevilgningsøkonomien, men til prosjektstillingene som skal finansieres av avsetningene. I tillegg er det ført over midler til øremerkede tiltak der det er vedtak om at innkjøp skal dekkes av avsetningene (dette gjelder Result som har store positive avsetninger). Videre har vi fått inn noe midler som det ikke var budsjettet med.

Avviket under utgifter knyttet til rekrutteringsstillinger kommer av at en stipendiat har vært engasjert i en annen stilling, og fått forlenget stipendiatperioden. Avviket under øremerkede tiltak kan i hovedsak knyttes til Open Access-fondet.

Tabell 6 viser oversikt over øremerkede tiltak og rekrutteringsstillinger

Tabell 6 Øremerkede tiltak og rekrutteringsstillinger per 31.12.2020 (alle tall i hele tusen kroner)	Regnskap per 31.12.	Budsjett per 31.12.	Avvik⁶ (bud-regn)	Justert årsbud.
Driftsinntekter				
Rekruttering	-1 551	-1 551	0	-1 551
Øremerkede tiltak	-16 274	-10 691	5 583	-9 461
Sum inntekter	-17 825	-12 242	5 583	-11 012
Driftsutgifter				
Driftskostnader rekruttering	2 666	2 736	70	2 736
Driftskostnader øremerkede tiltak	18 128	14 519	-3 609	14 417
Sum driftsutgifter	20 794	17 255	-3 538	17 153
Resultat	2 968	5 012	2 044	6 141

Prosjekter

Avvikene både på inntekter og utgifter kommer av utsatt aktivitet på grunn av korona.

Resultat

Resultatet øker avsetningene. I begynnelsen av året var det negative avsetninger knyttet til prosjektene. I løpet av året har det kommet til nye prosjekter med tildelte midler. Utsatt aktivitet fører til økning av avsetningene ved inngangen av året.

⁶ Positivt inntektsavvik = større inntekt enn budsjettet, negativt utgiftsavvik = større utgift enn budsjettet

Tabell 7 viser budsjett og regnskap for prosjekter (samlet)

Tabell 7 Prosjekter per 31.12.2020 (alle tall i hele tusen kroner)	Regnskap per 31.12.	Budsjett per 31.12.	Avvik⁷ (bud-regn)
Driftsinntekter			
Prosjektinntekter	-2 615	-3 801	-1 186
Driftsutgifter			
Prosjektutgifter	1 391	3 706	2 315
Resultat	-1 224	-95	-1 129

Avsetninger

Resultatet justerer avsetningene.

Tabell 8 viser oversikt over avsetninger på øremerkede tiltak og rekrutteringsstillinger

Tabell 8	IB 2020	Resultat	UB 2020
Øremerkede avsetninger	-11 518	1 854	-9 665
Rekruttering	-3 590	1 115	-2 475
Sum	-15 108	2 969	-12 139

IB 2020 er øremerkede avsetninger ved inngangen av året, og UB 2020 er avsetninger ved utgangen av året.

Tabell 9 viser oversikt over avsetninger på prosjekter og litteratur

Tabell 9	IB 2020	Resultat	UB 2020
Prosjekter	568	-1 224	-656
Litteratur	-249	6 530	6 281
Sum	319	5 306	5 625

Tabell 10 viser avsetningene i bevilgningsøkonomien

Tabell 10	IB 2020	Resultat	UB 2020
UB felles	7 603	-4 685	2 918
Samlinger	1 004	4 503	5 507
Publikumstjenester	4 373	861	5 234
Ledelse og stab	-207	354	147
Result	-7100	803	-6 297
Sum	5 673	1 837	7 510

Resultatet for hele UB ble tilnærmet som budsjettet (avvik på 37 tusen kroner). Resultat per avdeling avviker på grunn av oppryddinger i regnskapet og intern fordeling av hvor kostnadene skal belastes.

⁷ Positivt inntektsavvik = større inntekt enn budsjettet, negativt utgiftsavvik = større utgift enn budsjettet

Oversikt over avsetninger på øremerkede tiltak

Tiltaksnummer	Navn	IB 2020	UB 2020
100003	Velferdsmidler	-55	-70
100003	Velferdsmidler trening	-2	-4
100003	Velferdsmidler Result	-8	0
100015	Små driftsmidler	-116	-106
550094	European Dataverse Workshop	-154	-21
550100	Muninkonferansen	17	-255
550113	Nordområdedatabasen	-665	0
550121	UNN bibliotek tjenester	0	0
550124	Digitalisering av Quigstads brev	-81	12
550126	Seniordata	-589	0
550128	Munin 2	-238	0
550129	SAKS-midler 2018 – digitaliseringstiltak	-155	0
550130	DataverseNO	-233	-543
550133	SSHOC	-9	-9
550134	Stillinger finansiert av avsetninger	635	29
550136	Investeringer UB	-543	-443
550137	Ailar – Arctic Indigenous languages and revitalization	0	-400
550138	Kartutstilling Polarmuseet	0	30
550139	VR I undervisningen	0	-361
550160	Åpen vitenskap	0	-808
550201-550202	Annuum stipendiater	-28	-35
551011	Open Access fond	-4 811	-4 826
551016	Septentrio Academic Publishing POD	29	1
552002	Forskningsveiledning	-459	-30
552005	IKT gruppa	-234	-234
552010	UnivPed inntekter	-232	-232
552013	Likestillingsmidler	-211	-97
552015	Investeringer Result	-815	-802
552102	Støttefunksjoner fleksibel utdanning	-1 506	-266
552105	Arctic MOOC	-143	-111
552108	Merittering av undervisning	-600	254
553*	Annuum	-243	-282
553*	Annuum stipendiater	-69	-56
	Totalsum avsetninger øremerkede tiltak	-11 518	-9 665

IB 2020 er avsetningene ved inngangen av året. UB 2020 er avsetningene ved utgangen av året (etter at all aktivitet i løpet av året er regnskapsført og resultatet avregnet mot IB 2020).

SAKSFRAMLEGG

Til:
Bibliotekstyret

Møtedato: 22.3.2021
22.03.2021

Sak:
5/21

Innspill til budsjett 2022 utenfor ramme og strategiske satsninger 2022

Innstilling til vedtak:

1. Bibliotekstyret slutter seg til forslag til budsjettinnspill 2022 utenfor ramme slik dette foreligger i saken, med de endringer som framkom i møtet.
2. Bibliotekstyret slutter seg til forslag til strategiske satsninger for 2022 slik dette foreligger i saken, med de endringer som framkom i møtet.

Bibliotekdirektøren bes ferdigstille dokumentet og oversende forslaget til universitetsdirektøren innen fristen 1.5.2021.

Vedlegg:

1. UBs budsjettinnspill – forslag
2. Historikk litteraturmidler
3. Litteraturbevilgningen og åpen tilgang
4. UBs økonomi og tjenestetilbud

Bakgrunn

Alle enheter ved UiT inviteres til å levere innspill til budsjett utenfor egen ramme og strategiske satsinger for neste år. Bibliotekstyret inviteres med dette til å diskutere hvilke strategiske satsinger og større budsjettinnspill utenfor rammen som det er hensiktsmessig at Universitetsbiblioteket melder inn for budsjettåret 2022.

Fristen for å levere innspill er 1. mai 2021, og universitetsstyret behandler intern hovedfordeling av budsjetttrammer for 2022 i sitt møte 14. juni d.å. Midler til strategiske satsinger fordeles av universitetsstyret til høsten.

Bibliotekdirektørens forslag

Bibliotekdirektørens forslag er i sin helhet vedlagt denne styresaken. Forslaget består av et hoveddokument (vedlegg 1) og tre underdokument (vedlegg 2-4), hvor de enkelte delforslag er grundig beskrevet og begrunnet.

Forslagene er utarbeidet iht den mal universitetsdirektøren har foreskrevet. Alle tilsagn eller avtaler med universitetsledelsen i løpet av året, som innbefatter finansiering, skal tas med som innspill for å sikre budsjettmessig behandling. Flerårige tiltak som er spilt inn i tidligere budsjettprosesser og som skal videreføres i 2022, skal også kommenteres.

Noen av de foreliggende forslagene har vært spilt inn også tidligere år, men uten å nå opp i konkurransen om midler.

Nedenfor følger en oversikt over de enkelte tiltakene sammen med en kort oppsummering av hovedpunktene i begrunnelsene.

1. Videreføring av allerede vedtatte tiltak^{1,2}

- OA-fondet – videreføring (2022 siste år) – 7,3 mill kr
- Faglig stilling – videreføring – 0,8 mill kr
- Ny modell for integrering av akademisk skriving (ref HSL) – 1,85 mill kr
- Stilling utdanningsadministrasjon – videreføring/permanentisering – 0,75 mill kr

OA-fondet går inn i sitt siste år i 2022. Beløpet er justert.

UB fikk i 2021 midler til 3-årig faglig stilling innen utdanningsfaglig område. Det er planlagt at stillingen fases inn som fast stilling over UBs ordinære midler etter de tre årene.

Ny modell for integrering av akademisk skriving er et tiltak HSL-fak har spilt inn til 2021 og fått innvilget. I ettertid er tiltaket omgjort til et tiltak for hele UiT og bevilgningen overført til UB.

UB søkte i fjor om midler til en utdanningsadministrativ stilling på permanent basis, men midlene ble bevilget som spesiell basis i en overgangsperiode. Det søkes om permanentisering.

2. Særskilte midler til litteratur

- Litteraturmidler 2022 – generell bevilgning – 56,2 mill kr
- Litteraturmidler til nye fag og studier³ – 0,5 mill kr
- Dekning av underskudd 2020 pga valuta – 6,5 mill kr

Bibliotekdirektøren argumenterer for en litteraturbevilgning som kan opprettholde porteføljen på dagens nivå, gitt 5 % prisstigning og dagens valutakurser. I tillegg søkes om ekstra litteraturmidler til nye fag og studier.

¹ Jf universitetsstyresak 49/20 Fond for strategisk utvikling – fordeling av midler 2021 (ePhorte 2019/4277-22)

² Jf Disponeringsskriv for budsjettåret 2021 (ePhorte 2019/4277-21), vedlegg 1 Revidert fordeling

³ Blant annet til landskapsarkitektur (LARK) og paramedisin

Videre søkes det om dekning av underskuddet i litteraturregnskapet i 2020. Som bibliotekstyret ble holdt orientert om, skyldes underskuddet meget høye valutakurser. I denne forbindelse fremmes også ønske om en skriftlig avtale med universitetsdirektøren om at store underskudd pga valuta dekkes sentralt.

Det redegjøres i saken om den omlegging som kreves i forbindelse med nye krav om åpen publisering både fra Forskningsrådet og EU, samt hva overgangen til større omfang av åpent tilgjengelig litteratur kan bety for fremtidig nivå på bevilgningsbehovet for litteratur.

Historikk litteraturmidler og overgangen til åpen tilgang er grundig behandlet i egne vedlegg.

3. Fullfinansiert internhusleie (basis)

UBs basisbevilgning er redusert med 12 % siden 2016, pga ABE-kutt, ADM2020 og ny husleieordning. Av disse er det husleieordningen som gjør størst utslag, med endringen fra fullfinansiering til bare 90 % finansiering.

Iht bibliotekdirektørens beregninger har UB en uforholdsmessig høy husleie. UBs husleie tilsvarende 22 % av samlet basisbevilgning i 2021. Holdes litteraturmidlene utenom, utgjør husleien hele 35 % av bevilgningen. Dette synes ikke rimelig. Det kan tilføyes at UBs arealer i stor grad er fellesarealer/læringsrom for studentene, og ikke arealer til UBs eget bruk.

Som bibliotekstyret er kjent med, er UBs drift søkt tilpasset de endrede økonomiske betingelsene, blant annet ved redusert bemanning, men ytterligere kutt i bemanning er ikke mulig uten at tjenestetilbudet reduseres. For å unngå dette anbefaler bibliotekdirektøren at det søkes om fullfinansiert internhusleie. Fullfinansiering vil bety økt bevilgning i størrelsesorden 3,5 millioner kroner i 2022.

I begrunnelsen for forslaget viser bibliotekdirektøren også til at UB, som følge av redusert husleiebevilgning, vil ha pådratt seg driftsunderskudd på om lag 5,6 millioner kroner i perioden 2020-2021. UB har ikke avsetninger som kan dekke dette underskuddet.

4. Byggmessige tiltak

- Profesjonelt filmstudio – 1,3 mill kr + arealkostnader
- Renovering og oppgradering av UB-bygget, fysisk læringsmiljø, magasiner – kostnadsoverslag: Avdeling for bygg og eiendom (BEA)

Her følger bibliotekdirektøren opp tidligere innspill vedrørende byggmessige behov. Disse innspillene foreslås opprettholdt.

Det er påkrevet å få mer egnede lokaler til filmstudio. Dagens produksjonsstudio møter ikke de krav som stilles til digitale filmproduksjoner for bruk i undervisning. Bibliotekdirektøren anser at dette er et viktig tiltak å få gjennomført, og foreslår å melde inn forslaget på nytt.

Vedrørende UB-bygget vises til universitetsledelsens initiativ til dialog om UB-bygget og bibliotekstruktur i Breivika, jf sak i bibliotekstyret 26.2.2021. Det vises også til tidligere innspill om behov for renovering og oppgradering av UB-bygget, studentenes fysiske læringsmiljø, samt behovet for mer areal til magasiner.

5. Nytt strategisk tiltak

- «God undervisning i et hybrid læringsmiljø» – prosjekt, 2-årig stilling – 2,4 mill kr

Det foreslås et nytt prosjekt knyttet til systematisk arbeid med kompetanseutvikling rettet mot fagmiljøene ved UiT på området digital og hybrid undervisning. Målsettingen med tiltaket er å styrke undervisningskvaliteten ved UiT, med særlig fokus på kvalitet på digital undervisning. Arbeidet vil etter prosjektperioden bli videreført, som en av Results ordinære arbeidsoppgaver.

Alle tiltakene er nærmere beskrevet i vedlegg 1.

Johanne Raade
bibliotekdirektør
–
johanne.raade@uit.no
77 64 51 21

Marianne Foss
seniorrådgiver
–
marianne.foss@uit.no
77 64 57 21

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Universitetsdirektøren v/ SØKI

Innspill til budsjett utenom ramme og strategiske satsninger 2022 fra Universitetsbiblioteket (UB) – utkast – vedlegg 1 i BS-saken

Bibliotekstyret behandlet Universitetsbibliotekets innspill til budsjett utenom ramme og strategiske satsninger for 2022 i sitt møte 22.3.2021. Med dette oversendes innspillene.

1. Videreføring av allerede vedtatte tiltak^{1,2}

- OA-fondet – videreføring (2022 siste år) – 7,3 mill kr (*side 2*)
- Faglig stilling – videreføring – 0,8 mill kr (*side 2*)
- Ny modell for integrering av akademisk skriving (ref HSL) – 1,85 mill kr (*side 3*)
- Stilling utdanningsadministrasjon – videreføring/permanentisering – 0,75 mill kr (*side 3*)

2. Særskilte midler til litteratur

- Litteraturmidler 2022 – generell bevilgning – 56,2 mill kr (*side 4*)
- Litteraturmidler til nye fag og studier³ – 0,5 mill kr (*side 5*)
- Dekning av underskudd 2020 pga valuta – 6,5 mill kr (*side 6*)

3. Fullfinansiert internhusleie (basis) (*side 7*)

4. Byggmessige tiltak

- Profesjonelt filmstudio – 1,3 mill kr + arealkostnader (*side 9*)
- Renovering og oppgradering av UB-bygget, fysisk læringsmiljø, magasiner – kostnadsoverslag: Avdeling for bygg og eiendom (BEA) (*side 10*)

5. Nytt strategisk tiltak

- «God undervisning i et hybrid læringsmiljø» – prosjekt, 2-årig stilling – 2,4 mill kr (*side 11*)

Tiltakene beskrives nedenfor.

¹ Jf universitetsstyresak 49/20 Fond for strategisk utvikling – fordeling av midler 2021 (ePhorte 2019/4277-22)

² Jf Disponeringsskriv for budsjettåret 2021 (ePhorte 2019/4277-21), vedlegg 1 Revidert fordeling

³ Bl.a. til landskapsarkitektur (LARK) og paramedisin

1. Videreføring av allerede vedtatte tiltak

Bevilgning til Open Access-fondet i 2022

(ref ePhorte 2019/4277-22 – formidlingsprosjekt)

UB opprettholder forslaget om videreføring av strategiske midler til Open Access-fondet (OA-fondet) i 2022. Bevilgningsbehovet er nedjustert til 7,3 millioner kroner. 2021 er forventet å være OA-fondets siste aktive år, men utbetalinger kommer i 2022.

Forskningsrådet (NFR) støtter institusjonenes arbeid for å gjøre publikasjoner åpent tilgjengelige gjennom ordningen Stimuleringstiltak for åpen tilgang – STIM-OA. Ordningen gjelder til og med 2021, med refusjon i 2022 for UiTs utbetalinger i 2021.

Kostnadsbudsjettet er oppdatert, se nedenfor. Alle tall er i hele millioner kroner.

Kostnadsbudsjett (oppdatert)	OA-fondet				
Arkivref:	2022	2023	2024	2025	Totalt
Antall stillinger/årsverk					
Arealbehov (m ²)					
Kostnader					
Lønns- og personalkostnader					-
Utstyr/investeringer					
Øvrige driftskostnader	8,5	0,0	0,0	0,0	8,5
Arealkostnader					
Sum kostnadsbudsjett	8,5	0,0	0,0	0,0	8,5
Finansiering					
Egenfinansiering - egen enhet					
Egenfinansiering UiT	7,3	0,0	0,0	0,0	7,3
NFR STIM-OA	1,2	0,0	0,0	0,0	1,2
Sum finansiering	8,5	0,0	0,0	0,0	8,5

Faglig stilling – videreføring

(ref ePhorte 2019/4277-22 – utdanningsprosjekt)

UB ber om at bevilgning til denne stillingen videreføres i 2022, i tråd med vedtaket i saken. Alle tall er i hele millioner kroner.

Enhet	Tiltak	2021	2022	2023
UB	Fagstilling UB	0,8	0,8	0,8

Betenkning/utlysningstekst for stillingen er godkjent av bibliotekstyret, og utlysning av stillingen forventes gjort i løpet av uke 10/2021.

Ny modell for integrering av akademisk skriving (ref HSL)

(ref ePhorte 2019/4277-22 – utdanningsprosjekt)

Strategiske midler til dette prosjektet var opprinnelig tildelt HSL.

I dialog med nivå 1 har prosjektet endret seg fra å være et internt HSL-prosjekt til å bli et prosjekt for hele UiT.⁴ I ettertid er det avtalt at prosjektet flyttes til UB. Det vil bli laget en revidert prosjektbeskrivelse.

UB ber om at bevilgning til prosjektet videreføres, i tråd med vedtaket i saken. Alle tall er i hele millioner kroner.

Enhet		Tiltak	2021	2022	2023
HSL-fak		Ny modell for integrering av akademisk skriving	1, 85	1, 85	-

Stilling utdanningsadministrasjon – videreføring/permanentisering

(ref ePhorte 2019/4277-21 Disponeringsskriv for budsjettåret 2021, vedlegg 1 Revidert fordeling)

UB søkte i 2020 om midler til en stilling innen utdanningsadministrasjon, på permanent basis. Midler er tildelt som spesiell basis, for «en overgangsperiode».

UB ber om at bevilgningen permanentiseres.

Kostnadsbudsjett (i hele mill kr)		Stilling innen utdanningsadministrasjon - varig				
Arkivref:		2022	2023	2024	2025	Totalt
Antall stillinger/årsverk		1,0	1,0	1,0	1,0	
Arealbehov (m ²)						
Kostnader						
Lønns- og personalkostnader		0,7	0,7	0,7	0,7	årlig-
Utstyr/investeringer						-
Øvrige driftskostnader		0,05	0,05	0,05	0,05	årlig
Arealkostnader						-
Sum kostnadsbudsjett		0,75	0,75	0,75	0,75	årlig
Finansiering						
Egenfinansiering - egen enhet						-
Egenfinansiering UiT		0,75	0,75	0,75	0,75	årlig
Annen finansiering – spesifiser						-
Sum finansiering		0,75	0,75	0,75	0,75	årlig

⁴ Ref Lars Aage Rotvold, HSL

2. Særskilte midler til litteratur

Universitetsbiblioteket er glad for å ha fått gjennomslag for at man går tilbake til tidligere ordning med at litteraturbevilgningen tildeles som spesiell basisbevilgning. Det er behov for å beregne behovet for litteraturmidler særskilt, av grunner som tidligere er anført. Bibliotekdirektøren ønsker dessuten å skille innspillene på litteratur mellom størrelsen på bevilgningen og sikring mot store valutakursøkninger.

Litteraturmidler 2022 – generell bevilgning

Sammendrag

For å opprettholde litteraturporteføljen på dagens nivå, ber bibliotekdirektøren om en litteraturbevilgning i 2022 på 56,2 millioner kroner. Beløpet er basert på dagens modell og portefølje, dagens nivå på valutakurser og forventet 5 % prisstigning på utenlandsk litteratur, samt tilskudd fra bibliotekavtalen med UNN på 3,7 millioner kroner. Abonnement på databaser og tidsskrift tilsvarende knapt 5 mill kroner er sagt opp fra og med 2021.

Litteraturmidlene har økt betydelig de siste 20 årene, men realverdien (kjøpekraften) er likevel sterkt redusert (se vedlegget *Historikk litteraturmidler*). I samme periode har det skjedd store endringer, som alt vesentlig har sammenheng med overgangen fra papir til elektroniske ressurser.

UiT har for 2021 tildelt 53 469 tusen kroner til litteratur. Beløpet inkluderer 1 million kroner til dekning av APC (Article Processing Charge) i de nye les og publiser-avtalene som er inngått med flere store utgivere. I tillegg kommer 3 608 tusen kroner til litteratur fra UNN⁵ (jf egen avtale⁶). Disponible midler til litteratur i 2021 er dermed 57 077 tusen kroner. Ved hjelp av kutt i porteføljen er budsjettet brakt i balanse. Abonnement på databaser og tidsskrift tilsvarende knapt 5 mill kroner (inkl mva) er sagt opp fra og med 2021.

Basert på dagens modell og portefølje, dagens nivå på valutakurser og forventet 5 % prisstigning på utenlandsk litteratur vil litteraturkostnadene for 2022 bli 59,9 millioner kroner. Det forventes tilskudd fra bibliotekavtalen med UNN på 3,7 millioner kroner.

For å opprettholde porteføljen vil behovet for bevilgning fra UiT til litteratur i 2022 være 56,2 millioner kroner:

⁵ UNN – Universitetssykehuset Nord-Norge

⁶ ePhorte 2016/1636

<i>Kostnadsbudsjett (i hele mill kr)</i>	<i>Litteratur generelt</i>				
Arkivref:	2022	2023	2024	2025	Totalt
Antall stillinger/årsverk					
Arealbehov (m ²)					
Kostnader					
Lønns- og personalkostnader					
Utstyr/investeringer					
Øvrige driftskostnader	59,9	62,3	64,2	65,4	***
Arealkostnader					
Sum kostnadsbudsjett	-	-	-		
Finansiering					
Egenfinansiering - egen enhet					
Egenfinansiering UiT	56,2	58,5	60,2	61,4	***
Annen finansiering – UNN	3,7	3,8	4,0	4,0	***
Sum finansiering	59,9	62,3	64,2	65,4	***

Litteraturmidler til nye fag og studier

Hvert år opprettes det nye fag og studieretninger ved UiT. Ofte har Universitetsbiblioteket en grunnleggende samling innenfor emnet, andre ganger er det helt nye tidsskrift og grunnsamlinger som må på plass. De siste årene har Universitetsbiblioteket hatt utfordringer med å finne midler til anskaffelse av litteratur til blant annet de nye studiene i landskapsarkitektur (LARK) og paramedisin.

Universitetsbiblioteket foreslår at det ved opprettelse av nye fag og studier settes av en sum til litteratur som inngår i UBs bevilgning.

Det foreslås at det bevilges 0,5 millioner kroner til litteratur til nye fag og studier i 2022.

<i>Kostnadsbudsjett (i hele mill kr)</i>	<i>Litteratur nye fag og studier</i>				
Arkivref:	2022	2023	2024	2025	Totalt
Antall stillinger/årsverk					
Arealbehov (m ²)					
Kostnader					
Lønns- og personalkostnader					
Utstyr/investeringer					
Øvrige driftskostnader	0,5	0,5	0,5	0,5	***
Arealkostnader					
Sum kostnadsbudsjett	-	-	-		
Finansiering					
Egenfinansiering - egen enhet					
Egenfinansiering UiT	0,5	0,5	0,5	0,5	***
Annen finansiering					
Sum finansiering	0,5	0,5	0,5	0,5	***

Samlet behov for litteraturbevilgning i 2022

Til sammen for å opprettholde litteraturporteføljen samt ha midler til litteratur til nye studier er det behov for at UiT bevilger 56,7 millioner kroner til litteratur i 2022.

Overgang til ny modell – gradvis redusert bevilgningsbehov

Bevilgningsbehov 2023, 2024 og 2025

Som beskrevet i vedlegget *Litteraturbevilgningen og åpen tilgang*, er det ventet at bevilgningsbehovet vil endre seg. Det er foreløpig vanskelig å si hvor raskt endringen vil få effekt. En mulighet er at det fortsatt vil være behov for 5 % årlig økning i perioden 2023-2025. Å stipulere konkret hvor mye mindre bevilgningsbehovet til abonnement vil være pga økt omfang av litteratur som er åpent tilgjengelig, er svært vanskelig på nåværende tidspunkt. En mulig veg å gå, vil være å se for seg en gradvis nedtrapping av behovet fra 5 % økning i 2022 til 0 % økning i 2027, med 1 %-poeng lavere vekst i året. I dette innspillet er siste variant valgt, men bibliotekdirektøren vil sterkt framholde at dette er en meget usikker prognose, som man må forvente vil bli endret ved neste korsveg.

Men med dette som forutsetning, vil behovet bli

2023 – 4 % økning – 58,5 mill kroner

2024 – 3 % økning – 60,2 mill kroner

2025 – 2 % økning – 61,4 mill kroner

For alle årene kommer midler til nye fag og studier i tillegg.

Disse estimatene er basert på valutakurser tilsvarende dagens nivå. Endrede valutakurser kan endre situasjonen dramatisk, jf problematikken som er beskrevet nedenfor.

Dekning av underskudd 2020 pga valuta og sikring mot store valutakursøkninger

Sammendrag

Litteraturregnskapet for 2020 viser et underskudd på 6,5 mill kroner. Årsaken er svært høye valutakurser. For å redusere kostnadene er det foran 2021 foretatt abonnementsoppsigelser for til sammen ca 5 millioner kroner. Kuttene er meget merkbare for UiTs studenter og vitenskapelige personale, og det er vanskelig å redusere porteføljen ytterligere. UB har ikke mulighet til å håndtere underskudd av denne type og størrelse innenfor egne budsjetttrammer. Bibliotekdirektøren ber derfor om at det bevilges 6,5 millioner kroner i ekstra litteraturmidler i 2022 til dekning av underskudd i 2020 pga ugunstig valuta. Det er ønskelig at det inngås en skriftlig avtale med universitetsdirektøren om at store underskudd pga valuta dekkes sentralt.

Litteraturbudsjettet sliter med betydelig underskudd, til tross for at UB har skjermet litteraturmidlene mot de senere års kutt i bevilgning. Årsaken til underskuddet er ugunstige valutakurser, særlig de siste par årene. Tidligere har trenden vært motsatt, og UB har avsatt overskudd på litteraturregnskapet til en «valutabuffer». De siste av disse avsetningene er nå brukt, og resultatet for 2020 viser et udekket underskudd på 6,5 millioner kroner pga de høye valutakursene. UB har ikke mulighet til å håndtere store underskudd av denne type innenfor egne budsjetttrammer. Det er behov for å få på plass en avtale om hvordan underskudd pga valuta skal håndteres.

Problemstillingen er ikke ny, men er aktualisert fordi den norske kronen nå er svak og alle tidligere buffere er brukt opp. Svingninger i valuta er vanskelig å forutse. Bibliotekdirektøren forsøker likevel å tilpasse porteføljen av tidsskriftabonnement og databaser til kostnaden for disse med antatt valutakurs kommende år. Dette kan gi sterke utslag på porteføljen, noe som illustreres godt av at det foran 2021 er foretatt abonnementsoppsigelser for til sammen ca 5 millioner kroner. Med dette går litteraturbudsjettet for 2021 i balanse, gitt dagens nivå på valutakursene. Men kuttene er meget merkbare, særlig for UiTs vitenskapelige personale. Oppsigelser i desember kan imidlertid vise seg unødvendige i løpet av året. I så fall vil en søke å ta oppsagte ressurser inn igjen i porteføljen.

Bibliotekdirektøren er selvfølgelig oppsatt på å drifte forsvarlig, men ønsker at det må være en mulighet for å få dekket store, overraskende kostnadsøkninger pga økte valutakurser. Det er ønskelig at det inngås en skriftlig avtale med universitetsdirektøren om at slike underskudd dekkes sentralt.

Det er vanskelig å redusere porteføljen ytterligere, det vil svekke tilbudet til UiTs studenter og ansatte enda mer. Bibliotekdirektøren ber derfor om at det bevilges 6,5 millioner kroner i ekstra litteraturmidler i 2022 til dekning av underskudd i 2020 pga ugunstig valuta.

Kostnadsbudsjett (i hele mill kr)	Dekning underskudd litteratur 2020 pga valuta				
Arkivref:	2022	2023	2024	2025	Totalt
Antall stillinger/årsverk					
Arealbehov (m ²)					
Kostnader					
Lønns- og personalkostnader					
Utstyr/investeringer					
Øvrige driftskostnader	6,5	0,0	0,0	0,0	6,5
Arealkostnader					
Sum kostnadsbudsjett	-	-	-		
Finansiering					
Egenfinansiering - egen enhet					
Egenfinansiering UiT	6,5	0,0	0,0	0,0	6,5
Annen finansiering					
Sum finansiering	6,5	0,0	0,0	0,0	6,5

3. Fullfinansiert internhusleie (basis)

Sammendrag

Gitt dagens rammer, viser UBs langtidsbudsjett for perioden 2021-2025 årlige driftsunderskudd på rundt 4 millioner kroner. For å gå i balanse må UB redusere tjenestetilbudet til UiTs studenter og ansatte. Underskuddene kommer som følge av redusert basisbevilgning og økte husleiekostnader. Særlig gjør den nye husleieordningen stort utslag. UBs husleie tilsvarer 22 % av samlet basisbevilgning i 2021. Med fullfinansiert husleie vil driftsmessig balanse oppnås og tjenestetilbudet kunne opprettholdes. UB har meget begrenset mulighet til å kompensere bortfall av bevilgning ved eksterne midler. Bibliotekdirektøren ber derfor om full husleiekompensasjon fra og med 2022 (tilsvarer økning av generell basisbevilgning på om lag 3,5 millioner kroner i 2022).

Med utgangspunkt i dagens rammer, viser UBs langtidsbudsjett for perioden 2021-2025 årlig driftsunderskudd. Underskuddene kommer som følge av redusert basisbevilgning og økte husleiekostnader de siste årene, som til sammen har svekket UBs økonomi med vel 13 millioner kroner eller 12-13 %.

Pensjonering de nærmeste årene vil gi en reduksjon i UBs lønnskostnader som vil kunne medføre budsjettbalanse fra 2025, forutsatt ingen nytilsetning i disse stillingene. Men UB har allerede redusert bemanningen betydelig for å kompensere for reduserte bevilgninger (se nedenfor), og ytterligere bemanningsreduksjon vil måtte medføre redusert tjenestetilbud. Det er i særlig grad bibliotek tjenestene som er rammet av lavere tildeling.

Dagens bevilgningsøkonomi kan høyst finansiere 89-90 årsverk. Bibliotekstyret har derfor sett seg nødt til å redusere UBs bemanningsplan. Men for å unngå redusert tjenestetilbud må de som går av med pensjon til en viss grad erstattes, både kompetanse- og kapasitetsmessig. Bibliotekstyret vedtok derfor i november 2020 å redusere UBs bemanningsplan til 96 årsverk (inkl ny stilling fra oktober 2020). Med en slik ramme kan UB – forhåpentligvis – makte å opprettholde et godt og forsvarlig tjenestetilbud til UiTs studenter og ansatte. Men en bemanning på 96 årsverk innenfor bevilgningsøkonomien vil gi et årlig underskudd på rundt 4 millioner kroner.

UB har meget begrenset mulighet til å finansiere permanente stillinger ved eksterne midler. For å opprettholde tjenestetilbudet, er det behov for økt bevilgning.

Bakgrunnsopplysninger/utfyllende opplysninger finnes i vedlegget *UBs økonomi og tjenestetilbud*.

Den nye ordningen med redusert husleiekompensasjon fra 2019 (fra 100 % til 90 %) reduserte UBs generelle basisbevilgning med 2,2 % (eller 3,5 % hvis litteratur holdes utenom). For 2021 utgjør dette en forskjell på 3,3 millioner kroner. Dette er hovedgrunnen til UBs driftsunderskudd. UB mottar ikke resultatmidler, og har svært begrenset mulighet til å kompensere denne inntektssvikten med andre midler.

Med fullfinansiert husleie vil UB i hovedsak kunne opprettholde tjenestetilbudet til UiTs studenter og ansatte.

UBs husleie tilsvarer 22 % av samlet basisbevilgning i 2021. Dette er høyt sammenlignet med andre enheter, se vedlegg. Holdes litteraturmidlene utenom, utgjør husleien hele 35 % av bevilgningen. Dette synes ikke rimelig. Det kan tilføyes at UBs arealer i stor grad er fellesarealer/læringsrom for studentene, og ikke arealer til UBs eget bruk. Et enkelt regnestykke viser at, grovt regnet, utgjør UBs arealer knapt 200 m² pr fast årsverk, som er langt mer enn UBs eget behov.

UB greier ikke å få driftsbudsjettet i balanse med dagens økonomiske rammer. Den reduserte husleiebevilgningen vil medføre et driftsunderskudd på om lag 5,6 millioner kroner for perioden 2020-2021. UB har ikke avsetninger som kan dekke dette underskuddet.

På denne bakgrunn vil bibliotekdirektøren be om at UB fra 2022 igjen får full husleiekompensasjon. Fullfinansiering vil bety økt bevilgning i størrelsesorden 3,5 millioner kroner i 2022.

<i>Kostnadsbudsjett (i hele mill kr)</i>	<i>Fullfinansiert internhusleie – varig ordning</i>				
Arkivref:	2022	2023	2024	2025	Totalt
Antall stillinger/årsverk					
Arealbehov (m ²)					

Kostnader					
Lønns- og personalkostnader					-
Utstyr/investeringer					-
Øvrige driftskostnader	3,5	3,5	3,5	3,5	***
Arealkostnader					-
Sum kostnadsbudsjett	3,5	3,5	3,5	3,5	***
Finansiering					
Egenfinansiering - egen enhet					
Egenfinansiering UiT	3,5	3,5	3,5	3,5	***
Annen finansiering – spesifiser					-
Sum finansiering	3,5	3,5	3,5	3,5	***
<i>Beløpene er ikke prisregulert</i>					

4. Byggmessige tiltak

Her følger bibliotekdirektøren opp tidligere innspill vedrørende byggmessige behov.

Profesjonelt filmstudio

Sammendrag

Result opplever en markant økt bruk av, og økende forventninger til sitt produksjonsstudio. Video brukes i stadig større grad som en læringsressurs i både off-campus og campusbaserte studier. Det er påkrevet å få mer egnede lokaler. Dagens produksjonsstudio møter ikke de krav som stilles til digitale filmproduksjoner for bruk i undervisning. Dette handler både om teknisk kvalitet og anvendelse. Bibliotekdirektøren anbefaler derfor at det nå tas grep for å få tatt i bruk de lokaliteter som opprinnelig ble utformet med det formål å være et studio for filmproduksjon. I dag er HSL sitt trykkeri midlertidig lokalisert i disse lokalene.

Result opplever en markant økt bruk av, og økende forventninger til sitt produksjonsstudio. Tendensen er at video ikke lenger utelukkende brukes i off-campus studietilbud, men i stadig større grad også brukes som en læringsressurs i campusbaserte studier. Bruk av video i undervisningen er også et virkemiddel for å utnytte universitetets samlede kompetanse på en bedre måte i dagens flercampus-virkelighet. Universitetets satsing på nasjonale og internasjonale MOOC-tilbud skjerper dessuten kravene som stilles til kvalitet og funksjonalitet i filmstudio.

Dagens produksjonsstudio er bygd opp i et omgjort undervisningsrom og har en klart provisorisk karakter. Det vurderes derfor ikke som hensiktsmessig å bruke ressurser på utbedring av de lokaliteter som i dag er i bruk.

Det styrkede fokus på bruk av video i undervisningen, ikke minst slik det kommer til uttrykk gjennom UiT sin digitaliseringsstrategi, stiller helt andre krav til hvordan digitale filmproduksjoner for bruk i undervisning bør skje. Dette handler både om å sikre høy teknisk kvalitet på de opptak som gjøres, og å gi mulighet for å anvende et bredt spekter av formidlingsmåter, i tråd med fagmiljøenes ønsker og forventninger og i tråd med universitetets fokus på undervisningskvalitet. Konkrete gevinster som nye lokaliteter vil gi, er:

- Mer fysisk plass i opptaksrom, som gir flere formidlingsmessige muligheter (opptak av grupper i dialog, mer realistiske case-innspillinger mm)

- Større takhøyde, som gir mulighet for mer profesjonell lyssetting enn det som er mulig i dag
- Fysisk skille mellom opptaksrom og kontrollrom for å unngå maskinstøy på opptak
- Mulighet for tilpasning av ventilasjonsanlegg for å unngå ventilasjonsstøy på opptak
- Bedre avskjerming av vindu for å hindre lysforurensing på opptak

Tiden er derfor moden for at det nå tas grep for å få tatt i bruk de lokaliteter som opprinnelig ble utformet med det formål å være et studio for filmproduksjon. Dette er lokaliteter som innehar de kvaliteter, og gir de muligheter, som er beskrevet over. I dag er HSL sitt trykkeri midlertidig lokalisert i disse lokalene.

Nedenfor følger et budsjettforslag for hvordan et slikt studio kan fases inn som sentral del av Result sine oppgaver, inkludert behov for økt bevilgning til internhusleie for nye arealer.

<i>Kostnadsbudsjett (i hele mill kr)</i>	<i>Profesjonelt filmstudio</i>				
Arkivref:	2022	2023	2024	2025	Totalt
Antall stillinger/årsverk					
Arealbehov (m ²)	Ikke beregnet	Ikke beregnet	Ikke beregnet	Ikke beregnet	
Kostnader					
Lønns- og personalkostnader					-
Utstyr/investeringer	0,6	0,3	0,2	0	1,1
Øvrige driftskostnader	0,05	0,05	0,05	0,05	0,2
Arealkostnader	Ikke beregnet	Ikke beregnet	Ikke beregnet	Ikke beregnet	Ikke beregnet
Sum kostnadsbudsjett	0,65 + arealkostnader	0,35 + arealkostnader	0,25 + arealkostnader	0,05 + arealkostnader	1,3 + arealkostnader
Finansiering					
Egenfinansiering - egen enhet					
Egenfinansiering UiT	0,65 + arealkostnader	0,35 + arealkostnader	0,25 + arealkostnader	0,05 + arealkostnader	1,3 + arealkostnader
Annen finansiering – spesifiser					
Sum finansiering	0,65 + arealkostnader	0,35 + arealkostnader	0,25 + arealkostnader	0,05 + arealkostnader	1,3 + arealkostnader

Renovering og oppgradering av UB-bygget, fysisk læringsmiljø, magasiner

Vedrørende UB-bygget vises til universitetsledelsens initiativ til dialog om UB-bygget og bibliotekstruktur i Breivika, og bibliotekdirektørens tilbakemelding (jf ePhorte 2021/1080-2).

For nærmere beskrivelse av behovene, vises til innspill fra UB tidligere år, om behov for renovering og oppgradering av UB-bygget, studentenes fysiske læringsmiljø, samt behovet for mer areal til magasiner.

For kostnadsoverslag henvises til Avdeling for bygg og eiendom.

5. Nytt strategisk tiltak

«God undervisning i et hybrid læringsmiljø»

Sammendrag

Det søkes om midler til en to-årig prosjektstilling for en vitenskapelig ansatt, knyttet til systematisk arbeid med kompetanseutvikling rettet mot fagmiljøene ved UiT på området digital og hybrid undervisning. Det søkes også om driftsmidler til lisenser/programvare/utstyr og gjennomføring av workshops. Målsettingen med tiltaket er å styrke undervisningskvaliteten ved UiT, med særlig fokus på kvalitet på digital undervisning. Dette skal skje gjennom systematisk og praksisnær kompetanseutvikling rettet mot fagmiljø ved UiT. Den ansvarlige for tiltaket kan trekke med, og spille på, alle ressurser ved Result, men det er behov for at en person har som dedikert oppgave å drive frem og lede arbeidet. Arbeidet vil etter prosjektperioden bli videreført, som en av Results ordinære arbeidsoppgaver.

Kort beskrevet vil tiltaket bestå i følgende:

- Det legges plan for kompetanseutvikling for undervisere innen området digital/hybrid undervisning, i samarbeid med ledelsen ved hvert enkelte fakultet. Det forutsettes at instituttnivå ved hvert fakultet trekkes inn i planleggingen
- Det gjennomføres workshops på instituttnivå, med vekt på både pedagogisk/didaktisk forståelse, praktisk mestring og tilpasning til det aktuelle fagområde
- Det gis særskilt opplæring til ressurspersoner ved hvert institutt, som kan støtte implementering av nye arbeidsmåter. Budsjettinnspillet kan relateres til strategier og tiltak som er beskrevet nedenfor:

Handlingsplan for digitalisering i høyere utdanning 2020-2021

Kunnskapsdepartementets handlingsplan for digitalisering i høyere utdanning og forskning har mellom annet disse målbildene for perioden 2020-2021:

- Studenter møter aktiviserende og varierte lærings- og vurderingsformer der digitale muligheter utnyttes
- Studentene opplever data og teknologi integrert i fagene slik at dette utvikler den digitale dannelsen ...
- Undervisere har god digital og pedagogisk kompetanse i en samarbeids- og delingskultur

Rapporten «Livslang læring i nord» fra Arbo-utvalget

Rapporten «Livslang læring i nord» fra Arbo-utvalget sammenfatter fire tiltak under kategorien «Pedagogisk-teknologisk utviklingsarbeid»:

- Videreutvikle plattformer og digitale læringsressurser
- Fremme studentaktive undervisnings- og vurderingsformer
- Gi opplæring i bruk av nye medier og hjelpemidler
- Bistå fagmiljøene i utviklingen av fleksible og nettbaserte studier

Studiebarometeret 2020 om digital undervisning

Studiebarometeret 2020 gir informasjon både om studenters vurdering av den digitale undervisning generelt og av deres opplevelse av undervisningen under ulik grad av nedstenging relatert til koronapandemien fra 12. mars 2020. Helt kort kan følgende sies om studentenes tilbakemeldinger:

- Det er stor variasjon i studentenes opplevelse og erfaring, men snittet for studentenes vurdering av digital undervisning er markant lavere enn snittet for studentenes overordnede vurdering av undervisningskvaliteten ved UiT

- Med unntak av IVT-fakultetet som scorer bedre enn de øvrige på dette området, er det liten forskjell mellom fakultetene ved UiT
- Sammenligning med universitetene Nord, NTNU, UiB, UiO og UiS viser at det er lite forskjell mellom universitetene på dette området, og at UiT verken utmerker seg negativt eller positivt

På grunnlag av de strategier og målsettinger nevnt innledningsvis er det liten grunn til at UiT skal si seg fornøyd med dette bildet.

Udig 1.0 og Udig 2.0. Digitale læringsressurser for undervisere

Result har utviklet og er i ferd med å videreutvikle nettbaserte læringsressurser for undervisere, med sikte på å styrke deres kompetanse innen læringsfremmende bruk av digitale verktøy. Disse læringsressursene vil ha størst effekt dersom bruken av dem settes inn i en sammenheng der læringsprosesser skjer målrettet og i fellesskap.

Erfaringer med workshops for fagmiljø i perioden 2018-2020

Etter å ha gjennomført workshops for fagmiljø i fellesskap på området pedagogisk bruk av digitale verktøy for flere hundre deltakere over en treårsperiode, har Result gjort erfaringer som vil bli brukt i det beskrevne tiltaket.

Result sitt tilbud i dag – og behov for styrket satsing

Result følger i dag opp alle henvendelser om produksjon og støtte til digital formidling knyttet til undervisning. Enkelthenvendelser om seminar og workshops fra enkelte fagmiljø har også så langt vært fulgt opp. Det er imidlertid ikke kapasitet til å gå bredt ut med tilbud om systematisk langsiktig kompetanseutvikling for fagmiljøene ved UiT. Derfor dette budsjettinnspill – for å kunne møte denne oppgaven.

Kostnadsbudsjett (i hele mill kr)		«God undervisning i et hybrid læringsmiljø»				
Arkivref:		2022	2023	2024	2025	Totalt
Antall stillinger/årsverk		1	1	0	0	
Arealbehov (m²)						
Kostnader						
Lønns- og personalkostnader		1,0	1,0	0	0	2,0
Utstyr/investeringer						-
Øvrige driftskostnader		0,2	0,2	0	0	0,4
Arealkostnader						-
Sum kostnadsbudsjett		1,2	1,2	0	0	2,4
Finansiering						

Egenfinansiering - egen enhet					-
Egenfinansiering UiT	1,2	1,2	0	0	2,4
Annen finansiering – spesifiser					-
Sum finansiering	1,2	1,2	0	0	2,4

Vennlig hilsen

Johanne Raade
bibliotekdirektør
—
johanne.raade@uit.no
77 64 51 21

Marianne Foss
seniorrådgiver
—
marianne.foss@uit.no
77 64 57 21

Vedlegg

- Historikk litteraturmidler
- Litteraturbevilgningen og åpen tilgang
- UBs økonomi og tjenestetilbud

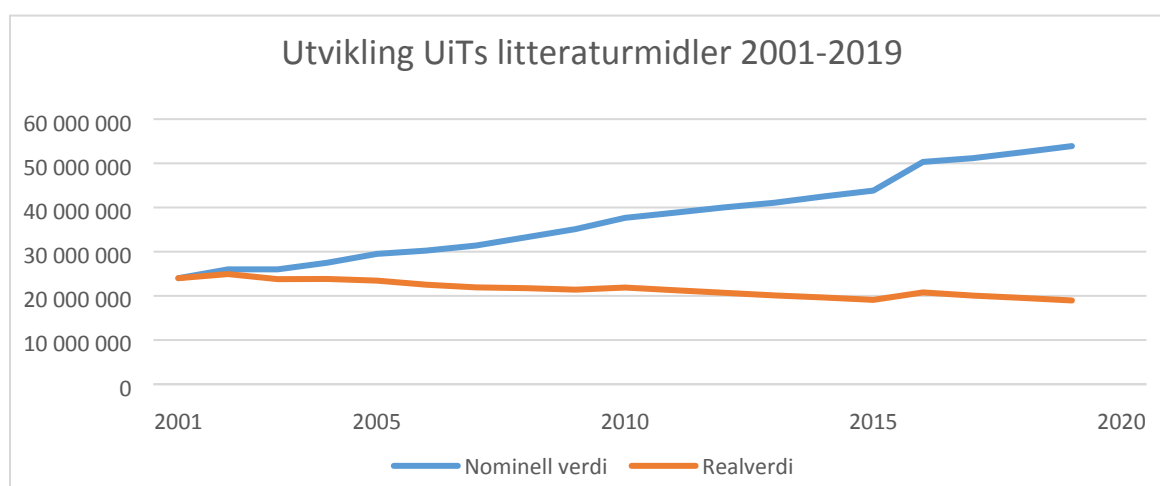
Historikk litteraturmidler (vedlegg 2 i BS-saken)

Prisutvikling internasjonal litteratur

Prisutviklingen på litteratur og de store utgivers monopolstilling har vært et hett tema innenfor vår sektor, og særlig innen fagbiblioteksektoren, i lang tid. Prisveksten på internasjonal faglitteratur har gjennomgående vært høyere enn nasjonal prisvekst. Den høye prisveksten antas å ha sammenheng med monopolstillingen, og Open Access-initiativene kom delvis som en reaksjon på dette. Med overgangen til elektroniske tidsskrift/digitale ressurser som begynte for rundt 20 år siden, ble forskjellen mellom reell prisvekst på disse ressursene og nasjonal prisvekst forsterket.

Litteraturbevilgningens kjøpekraft

Litteraturbevilgningen fra UiT har ikke holdt tritt med prisveksten på vitenskapelig litteratur. Det er typisk bevilget økning i midlene tilsvarende norsk pris- og lønnsvekst. Dette har medført redusert kjøpekraft år for år. Fra 2001 og fram til i dag er kjøpekraften redusert med vel 20 %. Diagrammet nedenfor viser utviklingen i litteraturmidlene nominelt og reelt i perioden 2001-2019:

I 2016 har kurvene en knekk, som skyldes fusjonene med HiH og HiN. Den mindre knekken i 2009 gjenspeiler fusjonen med HiTø.

Merverdiavgift på elektroniske ressurser

Dertil kommer at da de vitenskapelige tidsskriftene gikk over fra papir til elektronisk form, gjaldt ikke lenger fritaket for merverdiavgift. Denne utviklingen begynte rundt årtusenskiftet. Inntil da var det ikke merverdiavgift på litteraturmidlene. Litteraturbevilgningen har aldri fått noen økning for å kompensere for at tidsskriftene ble merverdiavgiftpliktige. I 2015 utgjorde merverdiavgiften på litteraturkjøpene vel 8 millioner kroner. Litteraturkostnadene for 2021 er budsjettet til 57,5 millioner kroner, hvorav merverdiavgift utgjør knapt 10,5 millioner kroner.

Valutakurser

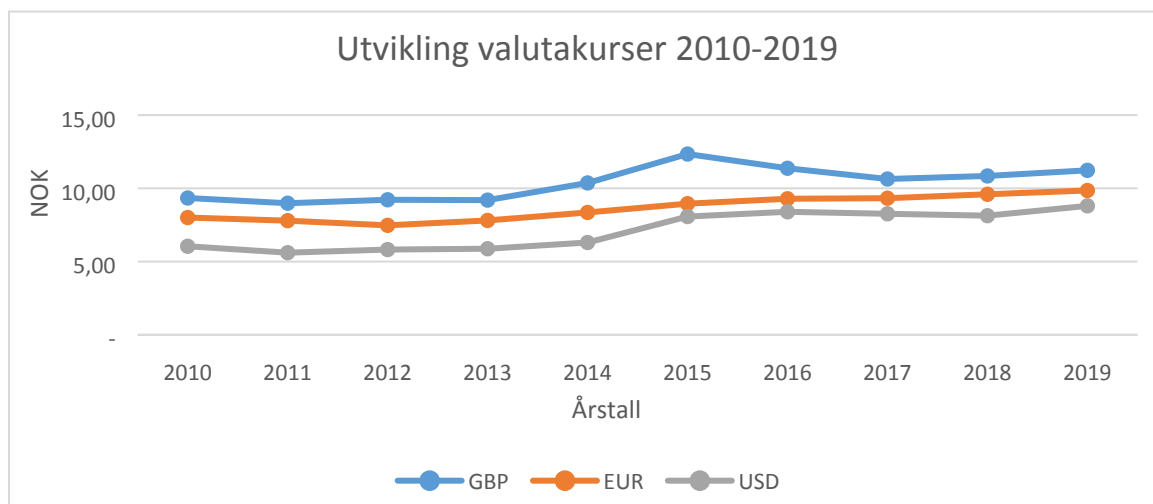
Det meste av litteraturen kjøpes i utenlandsk valuta. Nesten halvparten kjøpes i euro, og om lag tredjeparten i amerikanske dollar. Litteraturkostnadene påvirkes derfor sterkt av endringer i valutakursene.

Tabellen nedenfor viser hvordan kostnadene fordeler seg pr valutatype (2020-tall):

	2020	
Valuta	Andel	Valutakurs
EUR	49 %	9,8
GBP	8 %	11,0
USD	34 %	9,0
NOK	9 %	1,0
Andre	0 %	1,0
Samlet	100 %	

De siste årene har den norske kronen svekket seg i forhold til utenlandsk valuta. Prosentvis økning i 10-årsperioden 2010-2019 er hhv 20 % for GBP, 23 % for EUR og hele 46 % for USD.

Grafen¹ nedenfor viser utviklingen:

I 2020 var valutakursene spesielt høye (snitt GBP 12,05, EUR 10,72 og USD 9,40), men er den siste tiden noe redusert igjen.

¹ Kilde: Norges bank

Fusjonene med HiTø (2009), HiF (2013), HiH (2016) og HiN (2016)

UiT fusjonerte i perioden 2009-2016 med høyskolene i Tromsø (HiTø), Finnmark (HiF), Harstad (HiH) og Narvik (HiN). Ved alle disse fusjonene lå det som premiss at alle UiTs ansatte og studenter etter fusjonen skulle ha lik tilgang til litteratur. Høyskolene kom inn med sine litteraturmidler og abonnement, men når alle elektroniske abonnement var forutsatt å gi tilgang til alle ansatte og alle studenter, ble den totale ekstrakostnaden større enn de tilførte midlene. Dette førte igjen til økt press på litteraturmidlene.

Litteraturmidler til nye fag

Det har i liten grad vært tilført ekstra litteraturmidler til oppbygging av litteraturstamme i nye fag. Dermed har det vært nødvendig å sette av midler til dette fra ordinær bevilgning, noe som også har medført økt press på litteraturmidlene.

UBs kompensierende tiltak

Faktorene beskrevet ovenfor – høy utenlandsk prisstigning, merverdiavgift på vitenskapelig litteratur og ugunstige valutakurser – virker alle i negativ retning for litteraturmidlene. Gunstig valutakurs i deler av perioden har motvirket de negative konsekvensene for kjøpekraften noe. Men det har blitt stadig vanskeligere å opprettholde en tilfredsstillende portefølje av vitenskapelig litteratur og et tilfredsstillende tilbud til UiTs studenter og ansatte.

Bedre innkjøpsmodeller og avtaler

I mange år gikk dette likevel bra, ved hjelp av en betydelig innsats for å utvikle bedre innkjøpsmodeller og forhandle fram bedre avtaler.

UB har etter hvert opparbeidet stor kompetanse på å forhandle pris med leverandørene. Her legges det ned et stort og godt arbeid, som bidrar til effektiv økonomisk utnyttelse av litteraturbevilgningen. For å oppnå gode priser forhandles det også nasjonalt gjennom Unit² for de største og viktigste avtalene.

For å lette forvaltningen benytter UB agenter og store bokleverandører som mellomledd i litteraturanskaffelsene. Litteraturinnkjøp er underlagt reglene om offentlige anskaffelser og avtalene legges derfor ut på anbud. Anbudet dreier seg om omfanget av litteratur agentene kan tilby, deres tjenester og behandlingsgebyr. Utgivers pris på det enkelte produkt er ikke en del av anbudet.

På vegne av UiT deltar UB i Unit-konsortiene. Unit administrerer konsortier med en rekke ulike leverandører av elektroniske ressurser til fag- og forskningsbibliotek i Norge. UB har et betydelig antall litteraturavtaler gjennom disse konsortieavtalene. Store avtaler er prisgunstige, men begrenser frihet til reduksjon i porteføljen – reduksjon betinger store kutt, da hele abonnementspakker blir omfattet.

² Unit – Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning

Videre har UB i dag rammeavtaler med EBSCO International Inc. om anskaffelse av databaser, og F. Delbanco & Compagnie og Akademika om bøker. Dersom disse ikke kan levere, benyttes andre leverandører.

Det er etablert samarbeid med bibliotekene ved de andre breddeuniversitetene (UiO, UiB og NTNU) på dette feltet, BOTT-UB.

Reduksjon av andre utgiftsposter knyttet til litteraturbudsjettet

UB har også tatt andre grep for å styrke beløpet som kunne stilles til rådighet for litteraturanskaffelser:

- Stilling finansiert av litteraturmidlene opphørt
- Større andel av UNN-midlene til litteratur (tilsv mindre til drift)
- Lisensavgift for referanseverktøyet EndNote er i sin helhet flyttet til drift (tidl. delvis på litteratur)
- Skjermet litteraturbudsjettet mot bevilgningskutt (ABE, ADM2020, ny husleieordning)

(Tiltakene medfører imidlertid sterkere press på driftsmidlene.)

Redusert portefølje

Siste utveg har vært å redusere porteføljen, dvs å si opp abonnement på tidsskrift og databaser. Dette har vært helt nødvendig i bestrebelsene på å få et budsjett i balanse. Det er sagt opp databaser og tidsskrift tilsvarende knapt 5 mill kroner (inkl mva) fra og med 2021. Forrige store runde med oppsigelser var i 2016, da måtte det sies opp abonnement for nærmere 4 mill kroner. I perioden 2017-2020 er det sagt opp ytterligere avtaler/abonnement for til sammen knapt 2 mill kroner. Totalt er det sagt opp litteraturressurser for 10-11 millioner kroner for perioden 2016-2021. Dette tilsvarer en reduksjon i porteføljen på nærmere 20 %.

I tillegg til ovenstående, er potten avsatt til enkeltkjøp av bøker blitt betydelig redusert.

Innspill/informasjon til universitetsdirektøren

Utfordringene knyttet til litteraturbudsjettet har vært formidlet til universitetsdirektøren via budsjettinnspill og møter.

Kjøpekraftsgapet ble omtalt allerede i 2003/2004, og har vært påpekt i de fleste budsjettinnspillene, sammen med beregninger over bevilgningsbehovet.

Valutaproblematikken er beskrevet fra og med budsjettinnspill til 2010.

Konsekvensene av innføring av merverdiavgift på vitenskapelig litteratur er omtalt i UBs budsjettinnspill fra og med 2008, som bakgrunn for behov for økt bevilgning, stipulert til 5,5 mill kr i 2009. Det ble aldri bedt om særskilt kompensasjon.³

I brev mai 2016 beskriver bibliotekdirektøren at uten større økning i bevilgningen blir omfattende nedskjæringer i porteføljen nødvendige. Brevet etterfulgte muntlige orienteringer bl.a. i dialogmøte og i utvidet ledermøte. Det ble sagt opp abonnement for nærmere 4 mill kroner.

³ De andre BOTT-UB'ene fikk særskilt mva-kompensasjon

Litteraturbevilgningen og åpen tilgang – modell i endring (vedlegg 3 i BS-saken)

Gjennom en årrekke er realverdien av litteraturbevilgningen jevnt og trutt redusert, som følge av høy prisøkning på utenlandsk litteratur. Et godt litteraturtilbud har likevel vært mulig å opprettholde ved hjelp av framforhandling av bedre avtaler og valutabuffere fra bedre tider. UB klarte også over eget budsjett å dekke økningen i litteraturkostnader som kom ved fusjonene med de fire høyskolene HiTø, HiF, HiH og HiN (2009-2016), utover de ekstra litteraturmidler høyskolene brakte inn. (Prisene øker når Universitetet øker i antall campus, ansatte og studenter.) Se mer om disse forholdene i vedlegg 1 «Historikk litteraturmidler».

Men de økte kostnadene kan ikke lenger dekkes ved denne type grep, og da blir redusert portefølje konsekvensen. Universitetet sa opp tidsskrift og databaser for om lag 5 millioner ved årsskiftet 2020-2021, og man har i løpet av de siste fem årene sett seg nødt til å si opp litteraturressurser for til sammen 11 millioner kroner, noe som tilsvarer 20 % reduksjon i porteføljen.

Som en motvekt mot utgiverens monopol og de sterkt økende abonnementsprisene, ble det tidlig tatt mange initiativ for å utnytte den nye teknologiens muligheter til å gjøre vitenskapelige artikler åpent tilgjengelig på internett. Med de initiativene som er vokst fram de siste årene vedrørende åpen publisering og åpen vitenskap, er mønsteret for å skaffe til veie vitenskapelig litteratur i ferd med å endre seg. UiT opprettet i 2011 et fond for støtte til åpen publisering av vitenskapelige artikler (OA-fondet), for å støtte opp om dette. År 2022 vil imidlertid være siste år for dette fondet.

Krav om åpen publisering

De siste årene har man både nasjonalt og internasjonalt stilt krav om åpen publisering av vitenskapelige artikler. I Norge fastsatte Regjeringen 22. august 2017 nasjonale retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler. Regjeringen har som mål at alle norske vitenskapelige artikler finansiert av offentlige midler skal være åpent tilgjengelige innen 2024.¹

Utgiverne har måttet tilpasse seg dette, og det er begynt å komme abonnementsavtaler som omfatter institusjonens kostnader ved åpen publisering (såkalte «les og publiser-avtaler»). Unit² forhandler avtaler med de største internasjonale utgiverne av vitenskapelige artikler på vegne av en rekke norske institusjoner, med sikte på en bevegelse mot åpen tilgang. Det er inngått overgangsavtaler med flere³ av de største utgiverne. UHR har gitt sin støtte til prinsippene for forhandlingene.

cOAlition S og plan S

cOAlition S er en internasjonal koalisjon av forskningsfinansierer som har gått sammen om å stille felles internasjonale krav om åpen publisering (Plan S). cOAlition S støttes av EU-kommisjonen, og krav om full og umiddelbar åpen tilgang er innført for EUs niende rammeprogram for forskning og innovasjon, «Horisont Europa», som startet 1.1.2021.

Plan S ble først lansert i september 2018. Målet for Plan S er at all forskning som finansieres av organisasjonene som deltar i cOAlition S, skal gjøres åpent tilgjengelig. Åpen tilgang (Open Access) til vitenskapelige publikasjoner vil fremme forskningen og samfunnets bruk av forskningsresultater. Forskningsartikler skal gjøres tilgjengelige via åpne tidsskrift, publiseringsplattformer eller åpne arkiv.

¹ Kilder: NFR, Unit, www.open.access.no

² Unit – Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning

³ Elsevier, Springer, Wiley, Taylor&Francis

Forskningsrådet (NFR) har sluttet seg til cOAlition S. I utlysninger fra og med 2021 stiller Forskningsrådet krav om full og umiddelbar åpen tilgang for alle artikler fra prosjekter med finansiering fra NFR. Det kan leses mer om dette på NFRs nettsider⁴.

Publiseringskostnader – Open Access-fondet – STIM-OA

Ved åpen publisering i et vitenskapelig tidsskrift beregner utgiver en avgift – Article Processing Charge (APC) – som forfatter må betale.

UiT opprettet i 2011 et fond – OA-fondet – som til nå har dekket denne kostnaden for våre forskere. OA-fondet var ment som en støtte i en overgangsperiode, og 2021 er forventet å være fondets siste aktive år. Forskningsrådet støtter institusjonenes arbeid for å gjøre publikasjoner åpent tilgjengelige gjennom ordningen Stimuleringstiltak for åpen tilgang – STIM-OA – som dekker inntil femti prosent av institusjonenes samlede kostnader til APC. STIM-OA-ordningen gjelder til og med 2022 (dvs utbetaling i 2022 for kostnader i 2021).

Når OA-fondet og STIM-OA opphører som finansieringskilder for APC, må det etableres en ny og permanent ordning for dette.

Det er å forvente at en betydelig andel av artiklene vil publiseres i tidsskrift som omfattes av de inngåtte les og publiser-avtalene, og for disse er finansiering av APC ivaretatt.

Artikler som er resultat av prosjekter finansiert av Forskningsrådet, vil også være ivaretatt, ved at Forskningsrådet fra 2021 vil dekke kostnader til åpen publisering gjennom *indirekte* projektkostnader som ligger i prosjektmidlene. Publiseringkostnader skal derfor ikke lenger legges inn som direkte kostnader i budsjetter for enkeltprosjekter.

Det foreligger ingen finansieringsplan for OA-publiseringskostnader for andre artikler, og som publiseres i tidsskrift som ikke omfattes av les og publiser-avtalene. Det er naturlig å se disse kostnadene i forbindelse med lavere kostnader til abonnementer og dermed peke på litteraturbudsjettet som UB forvalter for UiT. Det er imidlertid ikke ennå sett en nedgang i priser for abonnement, og i en mellomfase må kostnadene dekkes over flere budsjetter.

Åpen tilgang og konsekvenser for litteraturbevilgningen

Det må forventes at behovet for tidsskriftabonnement vil reduseres, etter hvert som mer og mer av litteraturen vil bli åpent tilgjengelig. Men behovet for litteraturlagring vil bestå. Og det må antas at ikke alle tidsskrift vil bli åpent tilgjengelige, disse må det fortsatt være mulig å abonnere på. Behovet for faglitteratur i form av bøker, både i elektronisk format og i papir, vil også bestå.

Endringen ventes å skje gradvis. Foreløpig har endringen ikke medført redusert behov, verken for abonnement eller litteraturbevilgning. Tvert imot har bevilgningsbehovet så langt økt, som følge av de nye les og publiser-avtalene som er dyrere enn tidligere abonnementsavtaler. (Litteraturbevilgningen er fra og med 2021 økt for å kompensere noe for denne økningen.)

⁴ www.forskningsradet.no

Det er heller ikke ventet at endringen vil gjenspeiles i redusert bevilgningsbehov så snart som i 2022. Og det er vanskelig å si noe sikkert om hvor raskt endringen vil få effekt. En mulighet er at det fortsatt vil være behov for 5 % årlig økning de nærmeste årene. Å stipulere konkret hvor mye mindre bevilgningsbehovet til abonnement vil være pga økt omfang av litteratur som er åpent tilgjengelig, er svært vanskelig på nåværende tidspunkt. En mulig veg å gå, kan være å se for seg en gradvis nedtrapping av behovet fra 5 % økning i 2022, f.eks. med ett prosentpoeng lavere vekst i året. I UBs budsjettinnspill for 2022 er siste variant valgt for de påfølgende årene (økning på 4, 3 og 2 % i hhv 2023, 2024 og 2025), men bibliotekdirektøren vil sterkt framheve at dette er en meget usikker prognose, som man må forvente vil bli endret ved neste korsveg.

UBs økonomi og tjenestetilbud

UBs bemanning

ABE-reformen som ble innført i 2015, medførte reduserte bevilgninger. Som følge av dette la UB en plan for å redusere sin bemanning med nærmere 10 årsverk (ca 10 %) fram til 2020, til 102,7 årsverk¹. Dette ville få driftsbudsjettet i balanse. Denne bemanningsreduksjonen er oppfylt.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i bemanning ved UB (faste, regulære stillinger, BEV-årsverk)²:

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Endrings-årsak			Fusjon			ADM 2020						
Årsverk (BEV)		99,8		105,9				96,9	94,9	94,9	93,9	88,1
Måltall	105,6	96,5	104,7			102,7		96,0				
Årsverk fin. ³								89-90	89-90	89-90	89-90	89-90
Pensj. (progn.)								2	0	1	5,8 ⁴	3 ⁵

(Antall årsverk i perioden 2014-2020 kan omfatte noe mer enn stillinger knyttet til bevilgningsøkonomien (BEV-årsverk), da det i tidligere dokumenter i varierende grad har vært skilt mellom disse årsverkene og faste stillinger finansiert av NAV og UNN.)

Reduksjoner i basisbevilgning UB

ABE-reformen

Bevilgningskuttene som følge av ABE-reformen fordeles mellom UiTs enheter basert på enhetens relative andel av UiTs totale antall administrative årsverk + årsverk for støttestillinger.

¹ Rammen 102,7 årsverk inkluderer justeringer som følge av tilførsel av stillinger i forbindelse med fusjonene med HiH og HiN i 2016, samt overføring av stillinger til Fellestjenestene i forbindelse med ADM2020 i 2019

² Tallene oppdatert/kontrollert januar 2021

³ Hvis ABE-reformen videreføres fra 2022, reduseres disse tallene ytterligere med vel 1 årsverk/år

⁴ Herav 2 usikre

⁵ Herav 1 usikker

Tabellen⁶ nedenfor viser snitt andel ADM-årsverk (A) og ADM+Støtte-åv (A+S) i prosent av totalt antall årsverk (T) ved enhetene, basert på tall for årene 2016-2020:

Enhet	Helsefak	Jurfak	Kunsthak	BFE	HSL	IVT	NT	UMAK	UB	UDIR/FADM
Snitt A/T	19 %	28 %	21 %	17 %	21 %	20 %	15 %	24 %	31 %	50 %
Snitt (A+S)/T	29 %	28 %	23 %	30 %	22 %	26 %	26 %	45 %	76 % ⁷	72 %

Tallene viser at UBs andel ADM-årsverk i snitt er 31 %, eller 76 % dersom støttestillinger inkluderes, mens tilsvarende andeler for fakultetene (unntatt UMAK) hhv ligger i intervallene 15-28 % og 22-30 %. Den valgte modellen slår derfor – relativt sett – ekstra uheldig ut for en enhet som UB.

Ny husleieordning

Ny husleieordning ble innført fra 2018. Ordningen innebærer at enhetenes husleiebevilgning kun utgjør 90 % av husleiekostnaden (mot tidligere 100 %). For UB slo dette dramatisk ut, med en reduksjon i basisbevilgning på hele 2,8 mill kroner eller 2,4 %. For 2021 utgjør denne forskjellen 3,3 millioner kroner.

Iht arealoversikt vedlagt revidert disponeringsskriv for 2019 (ePhorte 2017/5644-34) disponerer UB 6,83 % av det samlede areal som UiT disponerer, og har tilsvarende andel (6,79 %) av samlet husleie.⁸

UBs husleie tilsvarer 22 % av generell basisbevilgning, og – siden UB ikke mottar resultatmidler/spesiell basis⁹ – tilsvarer den også 22 % av UBs totale bevilgning. Holdes litteraturmidlene utenfor (spesiell basis), tilsvarer husleien 35 % av basismidlene.

UB har høyest andel av alle fakulteter/enheter målt i forhold til total bevilgning, og nest høyest i forhold til generell basisbevilgning, jf tabellene nedenfor. Tabellene viser fakultetenes husleie, sortert hhv etter husleieandel i prosent av generell basis og total bevilgning. Det er stor variasjon i andelene. UMAK og NT-fak har høyest husleie i forhold til generell basis, med 23 %, deretter følger UB og IVT med 22 %. I forhold til total bevilgning har UB høyest andel (22 %), med UMAK som nr to med 20 %. Av fakultetene har Jur-fak og HSL lavest husleie relativt sett, de ligger på bunn i begge tabellene med hhv 10 og 15 %, og 6 og 10 %. Administrasjonen har en andel på 9 %.

2019			
Fak/enhet sortert etter husleieandel i % av generell basis	Husleie (hele tusen)	Husleie i % av gen basis	Husleie i % av total bev
NT-fak	38 854	23 %	16 %
UMAK (Kunst+TMU)	22 582	23 %	20 %
IVT-fak	24 221	22 %	16 %
UB	30 602	22 % ¹⁰	22 %

⁶ Kilde DBH, 2016-2020

⁷ Universitets- og førstebibliotekarer inngår ikke i A- og S-stillingene

⁸ Tallene i arealdokumentet er i ettertid noe korrigert pga feil

⁹ Litteraturmidlene er fra 2021 tildelt som spesiell basis

¹⁰ 35 % dersom litteraturmidlene trekkes fra (jf avsnitt foran)

BFE-fak	33 659	21 %	14 %
Helsefak	91 126	20 %	13 %
HSL-fak	45 255	15 %	10 %
Jurfak	4 725	10 %	6 %
Administrasjonen	33 979	9 %	9 %
Avd. bygg & eiendom (BEA)	4 090	-19 %	18 %

2019			
Fak/enhet sortert etter husleieandel i % av total bevilgning	Husleie (hele tusen)	Husleie i % av gen basis	Husleie i % av total bev
UB	30 602	22 % ¹⁰	22 %
UMAK (Kunst+TMU)	22 582	23 %	20 %
Avd. bygg & eiendom (BEA)	4 090	-19 %	18 %
IVT-fak	24 221	22 %	16 %
NT-fak	38 854	23 %	16 %
BFE-fak	33 659	21 %	14 %
Helsefak	91 126	20 %	13 %
HSL-fak	45 255	15 %	10 %
Administrasjonen	33 979	9 %	9 %
Jurfak	4 725	10 %	6 %

Pga den høye andelen husleien utgjør av generell basis/total bevilgning, er UB og UMAK de enheter som i sterkeste grad er rammet av ny husleieordning, og dermed også rammes hardest av årets høye økning i satsene.

UB har også svært høy husleie pga stort studentareal.

Samlet reduksjon

Som redegjort for ovenfor, har flere forhold de siste 5-6 årene påvirket UBs økonomi negativt, i form av redusert basisbevilgning: ABE-kutt fra 2015, endret internhusleieordning, etablering av administrative fellestjenester (ADM2020) og videreført ABE-kutt i 2019-2021.

Tabellen nedenfor viser de samlede reduksjonene:

Reduksjoner i basisbevilgning UB	Inkl husleiebev	Uten husleiebev
ABE-kutt 2015-2018	3 026	3 026
ABE-kutt 2019-2021	2 686	2 686
Redusert husleiebevilgning 2018-2021	4 137	0
ADM 2020 – nettokostnad 2019	1 238	1 238

Sum	11 087	6 950
Basisbevilgning 2016	94 839	62 338
Reduksjon i prosent av basisbevilgning 2016	12 %	11 %

Samlet netto reduksjon utgjør til sammen 11,087 millioner kroner, eller 12 %, i forhold til basisbevilgning i 2016. Holdes husleiebevilgning utenfor, utgjør reduksjonen 6,95 millioner kroner eller 11 %. (Beregningene er ikke regulert for lønns- og prisvekst. Realreduksjonen blir noe mindre.)

Regulert for lønns- og prisvekst innebærer disse kuttene en realreduksjon i basisbevilgninga på 9-10 % i tillegg til det som ble lagt til grunn for bemanningsplanen som ble vedtatt i 2015. Til sammen er UBs økonomi svekket med vel 13 millioner kroner eller 12-13 % siden 2015.

Reduksjonene i basisbevilgning har i sin helhet rammet driftsbudsjettet, litteraturbudsjettet har vært skjermet.

Budsjettbalansen er fra 2021 ytterligere svekket med vel 2 %, ved at husleien er økt med 9 %, mens pris- og lønnskompensasjon i basisbevilgningen bare er 2 %. Forskjellen mellom 2 og 9 % økning i husleie utgjør for UBs del i overkant av 2 millioner kroner.

I tillegg kommer at UB av eget tiltak har besluttet å styrke litteraturbudsjettet ved å benytte mer av midlene fra UNN (ref Avtale UiT-UNN om bibliotekjenester, ePhorte 2016/1636) til litteratur og tilsvarende mindre til drift. Det innebærer at UNN-midlene i dag finansierer knapt 1 årsverk, mens de inntil 2017 finansierte 2,5 årsverk, uten at stillingene samtidig har falt bort. I 2017 og 2018 finansierte UNN-midlene 1,5 årsverk.

En stilling (1 årsverk) var også tidligere finansiert over litteraturmidle. Dette opphørte fra 2018 i samband med at stillingsinnehaver sluttet.

Budsjettbalanse

Budsjettbalanse er søkt opprettholdt ved ytterligere begrensninger i bemanning og sterkt reduserte driftsmidler pr årsverk. Dessuten har UB redusert sin husleie ved å legge ned Lærerutdanningsbiblioteket i Mellomvegen.¹¹ Men dagens rammer resulterer likevel i et årlig driftsunderskudd på rundt 3 millioner kroner eller om lag 3 %.

Avsetninger var planlagt benyttet til tiltak for myk omstilling til lavere bemanning. Pga sentral omdisponering av avsetninger ble ikke dette mulig, da UB etter omdisponeringen ikke har ubundne avsetninger.

¹¹ Dette medførte imidlertid også redusert husleiebevilgning, noe som kom uventet på UB

UBs virksomhet består vesentlig av daglig drift. Tjenestetilbudet har hittil vært forsøkt opprettholdt, men som man vil vise i det følgende har den økonomiske situasjonen allerede effekter på vårt tjenestetilbud. Ytterligere kutt i bemanning vil medføre ytterlige kutt i tjenestetilbudet.

Bibliotekdirektørens vurdering er at fordeling av kuttene har gitt urimelige utslag for UB. Både fordelingen av ABE-kuttet og ADM2020-kuttet har rammet, og rammer, enheter med stor andel teknisk-administrativt personale uforholdsmessig hardt. Typisk gjelder dette UB og UMAK. Som beskrevet ovenfor, viser en gjennomgang at UBs husleie tilsvarer 22 % både av UBs generelle basisbevilgning og av vår totale bevilgning (jf. tabellene). Dersom litteraturbevilgningen holdes utenom, er andelen hele 35 %. Dette er en svært høy andel sammenlignet med andre enheter. En konsekvens av dette er at UB (og UMAK) er de enheter som i sterkest grad er rammet av den nye husleieordningen, og dermed også rammes hardest av årets (2021) høye økning i satsene.

I samband med nytt lærerutdanningsbygg valgte bibliotekdirektøren å innplassere det gamle LU-biblioteket i eksisterende bibliotekarealer i Breivika, ved fortetting både i samlingsareal og kontorareal, i stedet for å kreve arealer i nybygget. Dette var bevisst handling for å bedre økonomien. Det kom derfor som en stor overraskelse da regler/praksis ble endret, slik at husleiebevilgningen også ble redusert når arealreduksjonen skyldtes strukturelle endringer i UiTs bygningsmasse.

Konsekvenser for tjenestetilbud

Vi har i det foregående sett nærmere på noen forhold og prosesser som betydelig har svekket Universitetsbibliotekets økonomi. Dette har det vært redegjort for i tidligere saker som har vært lagt frem for bibliotekstyret. Under bibliotekstyrets behandling av BS 22/20 *Skisse til bemanningsplan* ba bibliotekstyret om en analyse av hvilke tjenester som rammes som følge av de siste års inntektstap.

Bibliotekdirektøren har gjennomført en enkel kartlegging på alle avdelinger ved Universitetsbiblioteket, og presenterer her en foreløpig skisse, og noen kommentarer, til de konsekvensene som vil få størst betydning på kort sikt. Bibliotekdirektøren vil naturlig nok redegjøre for eventuelle ytterligere konsekvenser i fremtidige saker.

De foreløpige funn kan man gruppere i følgende kategorier:

- Nedskjæringer/oppsigelser på litteratur
- Redusert aktivitet/kvalitet på eksisterende tjenester
- Redusert utviklingsaktivitet/nye tjenester

Litteratur

Det ble for 2021 gjennomført faktiske oppsigelser og kutt i litteraturtilbudet tilsvarende 5,4 millioner kroner. Med bakgrunn i dette har vi for 2021 ikke rom for nytegning av abonnement, brukerstyrte innkjøpsmodeller (PDA), og vi har et begrenset handlingsrom for innkjøp av bøker sammenlignet med tidligere år, ettersom bokbudsjettet er tatt ned med 1 million kroner. Dette er en tjenestereduksjon som allerede påpekes fra både studenter og forskere.

Tap av inntekt medfører at vi må nedskalere litteraturporteføljen ytterligere i tiden som kommer på grunn av valutasvingninger, som har ført til store negative fordringer, og høy prisstigning. Til nå har vi klart å begrense kuttene til mindre ressurser, men ytterligere nedskjæringer vil medføre oppsigelse og/eller oppsplittelse av større avtaler. Dette vil få store konsekvenser og resultere i et dårligere tilbud

til studenter og ansatte ved UiT. Videre vil overgangen til OA (Open Access) på kort sikt medføre at det betales både for abonnement og for publisering. Det vi si at dagens litteraturbudsjett ikke er rigget for å dekke denne overgangen fullt ut.

Redusert aktivitet/kvalitet på eksisterende tjenester

Redusert bemanning og reduserte driftsbevilgninger får konsekvenser både i form av redusert aktivitet og måten vi utfører tjenestene på. Bemanningssituasjonen har medført en større grad av selvbetjening i bibliotekene og påfølgende mindre direkte veiledning og søkehjelp. Dette svekker både studentenes læring når det gjelder bruk av bibliotekressursene og den kvalitative utnyttelsen av disse ressursene.

Håndteringen av koronasituasjonen, med økt vektlegging av digital undervisning, har medført et betydelig etterslep på tjenester fra filmstudio – opptak av video og utvikling av annet digitalt innhold til kurs og emner. Det er nå inntil 6 ukers ventetid for å få utført tjenester fra filmstudio, og vi har ingen mulighet til å oppskalere tjenesten med den ressursituasjonen vi har i dag.

Når det gjelder UBs kurs- og undervisningstilbud har bemanningssituasjonen også konsekvenser. Nedbemanning har ført til lengere ventetid på etterspurte kurs og individuell rådgivning. Fra årene 2018 og 2019 har vi erfaring med at tilbud om workshops rettet mot hele fagmiljø ble godt mottatt. For fagmiljø som eksplisitt har bedt om slike tilbud har vi også i 2020 klart å møte etterspørselen, men vi har ikke hatt kapasitet til å gå proaktivt ut med slike tilbud.

Større belastning på gjenværende personale fører i tillegg til at eksisterende prosjekt ikke har den framdriften vi kunne ønske. Dette er gjelder særlig arbeid med digitale flater og tjenester, et felt der vi har en reduksjon i bemanning med ett årsverk.

Nedbemanningen i tråd med vedtatt bemanningsplan gjør oss også sårbare innen områdene digitalisering og eldre samlinger. En direkte konsekvens av nedbemanningen er at UB vil miste kompetanse på etterbehandling og fargebehandling av digitalisert materiale, behandling av kontaminert materiale, og behandling av skadedyr. Vi vil i liten grad kunne gjennomføre større digitaliseringsprosjekter og bidra til å digitalisere egne samlinger for bevaring og åpen tilgjengeliggjøring. Begrenset bemanning gjør at vi allerede er i en situasjon hvor verdifull litteratur står uordnet og uregistrert i våre magasiner, og dermed er utilgjengelig. I noen tilfeller har vi også materiale som vi ikke har kapasitet til å rense, noe som vil føre til at materialets tilstand forringes over tid.

Nedskalering av driftsbudsjettet medfører at en ikke kan kjøpe inn utstyr en trenger for aktuelle digitaliseringsoppdrag. Som en nødløsning arbeides det kontinuerlig med å få på plass samarbeid med Nasjonalbiblioteket som en alternativ løsning, men også dette begrenses av kostnadsproblematikk ettersom unikt materiales skjøre tilstand, og verdi, setter omfattende krav til trygg oppbevaring og transport.

UB har før inndragning av avsetninger kunnet sette av midler til oppgradering av særlig studentenes læringsmiljø i de ulike byggene. Denne muligheten er nå borte, og det er svært vanskelig å gjøre selv de minste tiltak på dette området, noe som påvirker studentenes trivsel i biblioteklokalene i særlig stor grad, men som også utgjør en forringelse av de ansattes arbeidsmiljø.

Redusert utviklingsaktivitet/nye tjenester

Innenfor utviklingsarbeid er det særlig bemanningssituasjonen som påvirker negativt. Det er for få personalressurser til å kunne starte egne prosjekt for utvikling av nye tjenester, til å gå inn med deltakelse i utviklingsprosjekter initiert av andre, og for liten fleksibilitet til å rekruttere nødvendig kompetanse.

Et konkret eksempel er at vi ikke har ressurser til å utvikle og gjennomføre et tilbud om påbygging/fordypning for vitenskapelig ansatte som allerede har universitetspedagogisk basiskompetanse, men som arbeider videre med tanke på opprykk/merittering.

SAKSFRAMLEGG

Til:
Bibliotekstyret

Møtedato:
22.03.2021

Sak:
6/21

Forslag til årsplan 2021

Innstilling til vedtak:

Bibliotekstyret stiller seg bak prioriteringene i årsplan 2021 med de endringene som fremkom i møtet.

Bakgrunn:

Universitetsbibliotekets (UB) årsplan for 2021 er basert på UBs strategi 2018-2022, Universitetets strategi, *Drivkraft i Nord*, Universitetets virksomhetsplan samt andre styrende dokumenter og dialogsamtaler som påvirker UBs arbeid.

Ny rektor som tiltrer i august 2021 har allerede annonsert at han vil sette i gang en ny strategiprosess. Universitetsbiblioteket bør i denne forbindelse også se på eget planverk slik at vi kan bidra godt inn i en slik prosess.

Bibliotekdirektøren legger her frem forslag til årsplan 2021. Planen bør normalt legges frem i siste møte før årsskifte, men ble dessverre utsatt pga andre saker.

Bibliotekdirektøren ønsker i utgangspunktet at budsjett og planer skal behandles under ett. Løpende tiltak ønskes i utgangspunktet ikke i Årsplanen.

Vedlagt ligger også Årsplan 2020 og status på ulike tiltak. Mye har endret seg pga koronasituasjonen og derfor er det litt ulik status på mange av tiltakene.

Johanne Raade
bibliotekdirektør

—
johanne.raade@uit.no
77 64 51 21

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg

- 1 Årsplan 2021
- 2 Rapportering årsplan 2020

Årsplan 2021 Universitetsbiblioteket							
Virksomhetsplan UiT-Strategi UiT/UB-Annet	UBs tiltak	Ansvarlig avdeling	Frist	Kommentar (valgfri)	Status	Status	Status
Tematiske satsinger og bærekraftsmål							
<i>Tilgang til forskning og informasjon er relevant for en rekke av FNs bærekraftsmål, både innen God helse, Ren energi for alle, Innovasjon og infrastruktur og Fred og rettferdighet. UBs arbeid innen Open Science og Open Access spiller en viktig rolle her.</i>	Gjennom arbeidet med Åpen forskning bidrar UB med å løfte UiTs bidrag til flere av bærekraftsmålene.	Alle	31.12.2021				
Engasjerende og aktuelle utdanninger							
UB skal bistå fagmiljøer og ledelse ved UiT med utvikling av undervisnings- og læringskvaliteten ved institusjonen	Gjennomføre seminar for erfaringsdeling i vurdering av undervisningsfaglig kompetanse i løpet av vårhalvåret.	Result	Mai 2021	Allerede påbegynt.			
UB skal bidra til å styrke utdanningskvaliteten ved UiT og i UH-sektoren for øvrig gjennom forskning, utvikling og evalueringsarbeid.	Utvikle U.Dig 2.0 En nettressurs for undervisere.	Result	31.12.21				

UB skal i samarbeid med fagmiljøene bidra til å styrke de ansattes undervisningskompetanse, gjennom utvikling primært innenfor det universitetspedagogiske området	Bidra til utvikling og gjennomføring av kurs i studieprogramledelse	Result	31.12.20				
	Vurdere mulighet for å utvikle dagens stipendiatkurs i universitetspedagogikk til et tellende PhD-emne.	Result	Høst 2021				
	Utvikle undervisningsrelaterte påbyggings/fordypningsmoduler for vitenskapelig ansatte.	Result	Høst 2021				
UB skal fremme utvikling, produksjon og implementering av digitale verktøy og læringsressurser på en læringsfremmende måte.	- Oppdatere og revidere iKomp/iKomp VGS og plagiaturkurset (VPL 9) -	Publikumstjenester	31.05.21				
	- Videreføre samarbeid med Keenious i henhold til avtale (VPL 27)	Publikumstjenester	Høst 2021				
	Oppfølging av VR-prosjekt (DIKU) ved Harstadbiblioteket	Publikumstjenester	Høst 2021				

	og NH-biblioteket og Helsefak. Bygge kompetanse om å drive VR-støtte til studenter og faglærere. (VPL 7)						
UB skal bidra til kompetanse om og tilgjengeliggjøring av åpne undervisningsressurser	Følge opp PRINSIPPER OG RETNINGSLINJER FOR PRODUKSJON OG BRUK AV DIGITALT UNDERVISNINGSMATERIALE gjennom å identifisere UBs bidrag på kort og lang sikt. (VPL 15)	Publikumstjenester og Result	31.12.2021				
UB skal styrke studenter og ansattes kunnskap om kildebruk og akademisk redelighet gjennom sin undervisning i informasjonskompetanse.	Organisere samarbeid med eksamenskontor og klagenemnd om plagiatsproblematikken	Publikumstjenester	31.12.2021				
	Planlegge og gjennomføre konferansen Creating Knowledge (VPL 9)	Publikumstjenester	Juni.2021				
	Akademisk skrivesenter: Gjennom dialog med prosjektstilling, legge en plan for UBs rolle og ansvar (VPL 9)	Publikumstjenester	31.12.2021				
	High North Academy: avklare overføring til UB (VPL 40)	Publikumstjenester og Result, Ledelse og stab	31.5.2021				

<i>UiT skal legge til rette for et godt og kreativt læringsmiljø med fasiliteter som gjør universitetet attraktivt som studiested.</i>							
UB skal ha en fremragende førstelinjetjeneste på nett og i de fysiske bibliotekene.							
	Forbedre nettsidene og styrke formidlingen av våre tjenester på nett.	Alle	1.8.2021				
	Kartlegge behov og muligheter for oppgradering av det fysiske læringsmiljøet i våre bibliotek (VPL 38)	Publikumstjenester	31.12.2021				
UBs biblioteklokaler skal være tilgjengelige 24/7.	Starte med selvbetjente bibliotek i Breivika. Første trinn: PJ. (VPL 38)	Publikumstjenester og Samlinger	1.6.2021				
Akademisk frihet og troverdighet – forskning og kunstnerisk og faglig utviklingsarbeid							
UB som forskningsinfrastruktur skal bidra til at UiT utvikler sin posisjon som	Ferdigstille Open Polar-prosjektet. (Open Polar - The Global Open Access Portal for Research Data and Publications	Publikumstjenester	1.8.2021				

internasjonalt ledende innen arktisk og polar forskning	on the Arctic and Antarctic) (VPL 19)						
UB skal bidra til at UiTs forskningsdata arkiveres og gjøres åpent tilgjengelig der dette er mulig.	Utvide gjeldende kurstilbud innen RDM (VPL 19)	Publikumstjenester	Høst 2021				
	Kartlegge behov og igangsette planlegging av opplæringstjenester for sensitive forskningsdata (VPL 19)		Høst 2021				
<i>UB skal være pådriver i arbeidet med åpen vitenskap (Drivkraft i Nord)</i>	"Rulle ut" RSpace til fagmiljøene, få flere til å ta det i bruk (VPL 23)	Publikumstjenester	Vår 2021				
UB skal bistå fagmiljøene med å integrere åpen vitenskap i hele forskningsprosessen	Sette opp, teste og ta i bruk Open science framework ved UiT (VPL 23)	Publikumstjenester	Vår 2021				
<i>UB skal drive forskning og utvikling innenfor det utdanningsfaglige området (UB strategi 2018-2022)</i>							
UB skal gi støtte til forskningsmiljøer som søker om ekstern finansiering, blant annet gjennom å kvalitetssikre at	Få en oversikt over aktive prosjekter med ekstern finansiering fra EU, NFR og Stiftelsen Damm, Diku m.fl og med prosjektledelse (PI) fra UiT. Finansierer som har OA- og	Publikumstjenester og Result	Høst 2021				

krav om åpen vitenskap blir ivaretatt	åpne data-krav. Kontakte PI-ene med tilbud om hjelp til å oppfylle kravene. (VPL 20) Bidra inn i søknader om utdanningsfaglig utvikling						
<i>UB skal drive forskning og utvikling innenfor det utdanningsfaglige området (UB strategi 2018-2022)</i>	Slusen- ferdigstille datainnsamling og analyser - løpende implementere resultater i egne kurstilbud og andre tilbud	Result	31.12.2021	SLUSEN er prolongert til ut 2021.			
UB skal bidra til at ansatte og studenter ved UiT har høy kompetanse på åpen vitenskap	DocEnhance: Pilotere og revidere Data Stewardship-kurs (DocEnhance). (VPL 19)		Høst 2021				
	Gjennomføre møte med ph.d.-programmene om å inkludere åpen vitenskap i opplæringsdelen (VPL 19)		Vår 2021				
Kreativitet og engasjement – innovasjon og formidling							
UB skal tilby relevante kunnskapskilder og samlinger	Helhetlig gjennomgang av litteraturporteføljen til UiT	Samlinger	Vår 2021				
UB skal synliggjøre og ivareta litteratursamlinger og vitenskapelig produksjon ved UiT	Kartlegge magasinstatus i forhold til sikkerhet, klima og kapasitet	Samlinger	Vår 2021				
UB skal gjennom åpne publiseringsløsninger bidra til at UiTs egne	Prosjekt Ottar: UMAK har fått midler sammen med UB.	Publikum og Samlinger	Høst 2021				

utgivelser blir tilgjengelige for alle.	Resultat: Ottar transformeres til OA						
UB skal digitalisere egne Samlinger for bevaring og åpen tilgjengeliggjøring	Tettere samarbeid med Nasjonalbiblioteket på digitalisering og bevaring av eldre samlinger	Samlinger	Vår 2021				
Nærhet og engasjement - arbeidsmiljø og organisasjon							
UB skal ha gode ordninger for kompetanse- og karriereutvikling	Utvikling og dokumentasjon av pedagogisk kompetanse: Starte opp samarbeidsgruppe. Tenke ut strategi for langsiktig arbeid. Aktiv læring som metode. (VPL 7)	Publikum	Vår 2021				
	UB skal innføre karrieresamtaler for alle ansatte	Ledelsen og avdelingene	Høst 2021				
UB skal ha en kultur for fremragende ledelse og medarbeiderskap, og fremme samarbeid på tvers i organisasjonen.	Oppfølging av ARK og fokus på arbeidsmiljø.	Ledelsen og avdelingene	Vår 2021				

Årsplan UB 2020

UiT og UBs strategiplaner og UiTs virksomhetsplan for 2020 danner grunnlag for årsplanen.

Forklaring av struktur i årsplanen – nummereringen viser til kolonne:

1. viser til punkt i UiTs virksomhetsplan, UiTs strategi eller UBs strategi
2. er tiltaket på UB
3. ansvarlig avdeling (dvs avdelingsleder/instituttleder)
4. frist for ferdigstillelse
5. Kommentarer
6. Status (rød=ikke påbegynt, gul=påbegynt, grønn=fullført)

Årsplan 2021 Universitetsbiblioteket							
<i>Virksomhetsplan UiT-Strategi UiT/UB-Annet</i>	<i>UBs tiltak</i>	<i>Ansvarlig avdeling</i>	<i>Frist</i>	<i>Kommentar (valgfri)</i>	<i>Status</i>	<i>Status 20/4</i>	<i>Status 7/12</i>
Tematiske satsinger og bærekraftsmål							
<i>Synliggjøre faglige aktiviteter som allerede støtter opp om FNs bærekraftsmål og avklare hvilke prioriteringer som skal gjøres for å følge opp bærekraftsmålene i kjernevirksomheten ved UiT. (Virksomhetsplan UiT 2020)</i>		Alle	31.12.2020	Har tilbudt oss å snakke om åpen forskning for UiTs bærekraftskomitee. De er interesserte, men det har ikke munnet ut i noe ennå.			
Engasjerende og aktuelle utdanninger							

<i>UB støtter opp om FNs bærekraftsmål 4: God utdanning ved å profesjonalisere og utvikle våre tjenester innen informasjonskompetanse og kildebruk.</i>	Utvikle et kart over læringsmål knyttet til informasjonskompetanse for studieløpet i høyere utdanning.	Publikumstjenester	31.12.20	Allerede påbegynt. Tiltaket avbrutt.			
	RIOS-PHD: Undersøkelse blant PhD-studenter om akademisk redelighet og åpen vitenskap: Datainnsamling og analyse	Publikumstjenester	31.12.20	Nasjonal undersøkelse			
	IKomp VGS: Driftsmodell, promotering, evaluering og raffinering	Publikumstjenester/Result	31.12.20				
	Utvide UBs åpningstider ved hjelp av økt bruk av selvbetjening.	Publikumstjenester	31.12.20	Korona har hemmet denne aktiviteten			
<i>UB skal i samarbeid med andre enheter ved UiT tilby moderne studentarbeidsplasser og digitale læringsrom som støtter aktive læringsformer og tverrfaglig læring (Drivkraft i Nord)</i>	Etablere "shut up and write"-tilbud for stipendiater i samarbeid med TODOS	Publikumstjenester	31.05.20	Flere slike er gjennomført. Tilbudet vil fortsette.			
<i>Innføre et system for dokumentasjon av pedagogisk basiskompetanse gjennom en pilot på Helsefak</i>	Bistå med kompetanse i dette arbeidet.	Result	31.12.2020	UNIT og Helsefak er i gang med dette arbeidet.			

(Virksomhetsplan UiT 2020)							
	Mentorordningen - understøtte fakultetene i eget arbeid med å hjelpe frem uerfarne undervisere	Result	1.6.2020				
	Implementering av endringer i Program for pedagogisk basiskompetanse. Skalering og mer bruk av digitale læringsressurser	Result	1.8.2020				
	Forskningsveiledning – videreutvikling av etablert skalert kurs. Evaluering og justering	Result	1.9.2020	Uke 1 og 2 2021			
	Utvikling av digitale læringsressurser knyttet til meritteringsordningen og pedagogiske mapper	Result	1.3.2020				
	Stipendiatkurs for ph.d-studenter. Reetablere tilbud. Bygge om kurs i tråd med endringer i Basisprogrammet.	Result	1.6.2020				
	Koble Udig 2.0 til bruk i workshops skreddersydd for fagmiljøene	Result	20.12.2020				
	Gjennomgang av abonnementsportefølje med sikte på innsparinger	Samlinger/Publ	31.10.2020				
	Utvide pilotprosjekt for testing av VR-program til	Publikumsavdelinga/ITA	30.06.2020	Planer lagt, både for Harstad og			

	læring og undervisning til campus Harstad			Helsefak, men stans pga. korona. I gang i Harstad.			
Akademisk frihet og troverdighet – forskning og kunstnerisk og faglig utviklingsarbeid							
<i>Tilgang til forskning og informasjon er relevant for en rekke av FNs bærekraftsmål, både innen God helse, Ren energi for alle, Innovasjon og infrastruktur og Fred og rettferdighet. UBs arbeid innen Open Science og Open Access spiller en viktig rolle her.</i>							
<i>UB skal være pådriver i arbeidet med åpen vitenskap (Drivkraft i Nord)</i>	Starte en tverrfaglig Open Science-workshop-serie med forskere fra ulike disipliner	Publikumstjenester	30.09.20	Utgår pga korona.			
<i>UB skal være pådriver i arbeidet med åpen vitenskap (Drivkraft i Nord)</i>	Starte opp Skypekurs-tilbud om Open Access etter modell av UBs forskningsdata-kurs	Publikumstjenester	31.03.20				
<i>UB skal drive forskning og utvikling innenfor det utdanningsfaglige området (UB strategi 2018-2022)</i>	Evaluerer UiT sine systemer og rutiner for dokumentasjon av utdanningsfaglig kompetanse	Resultat	1.3.2020				

<p><i>Videreutvikle satsing på forskningsdata ved å:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Etablere tjeneste for åpne forskningsdata, fra lab-journal til OpenData</i> <i>2. Etablere dynamisk skyplattform for forskningstjenester</i> <i>3. Etablere sikker datainnsamling</i> <i>4. Videreutvikle Open research Data og tilrettelegge som nasjonal tjeneste</i> <p><i>(Virksomhetsplan UiT 2020)</i></p>		Publikumstjenester og UB-ledelsen	31.12.2020	<p>I samhandling med ITA og FUF. Ikke sjekket status per 20.04.20.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prosjekt i gang 2. I ITAs hender. 3. ITA 4. Kontinuerlig oppgave. (NFR-søknad) 			
<p><i>UB skal drive forskning og utvikling innenfor det utdanningsfaglige området</i></p> <p><i>(UB strategi 2018-2022)</i></p>	Slusen- ferdigstille datainnsamling og analyser - løpende implementere resultater i egne kurstilbud og andre tilbud	Result	20.12.2020	SLUSEN er prolongert til ut 2021.			
Kreativitet og engasjement – innovasjon og formidling							
	Kurs for vurderere (tidligere sakkyndigkurs). Styrke vitenskapelig ansattes kompetanse mtp å vurdere ansattes utdanningsfaglige kompetanse	Result	1.6.2020	Behovs-kartlegging og evt. Skalering gjenstår			

	Evaluering av meritteringsprosjektet. Bistå eksterne evaluere som skal evaluere UiT sin 5-årige pilot	Result/ ekstern evaluering	20.12.2020	Result har ikke ansvar for denne evalueringen, men vil bidra ved behov			
	Forbedring av brukerstøtte/innføring av TopDesk	Samlinger/Publ/Result	01.06.2020	Igangsett, men forsinket oppstart pga korona. Ikke alt på plass, men mye er i drift.			
	Fullføre flytting av Lærerutdanningsbiblioteket	Samlinger/Publ	30.06.2020				
Nærhet og engasjement - arbeidsmiljø og organisasjon							
	Brukerundersøkelsen 2019 skal omsettes til konkrete handlingspunkt og tiltak.	Publikumsavdelinga	1.02.2020 (plan)	Ikke avklart status per 20.04.20.			
	Implementere justert organisering av UB	Alle/UB-ledelsen	1.3.2020				
	Tiltak for å redusere sykefravær	UB-ledelsen og avdelingene	31.12.2020	I samband med Corona har sykefraværet godt ned, men det er ikke satt inn særskilte tiltak			
	Prosjektere sikringsmagasiner og forbedre eksisterende spesialrom for bevaring av eldre materiale ved UB	Samlinger/Publ	31.12.2020	Jf brev fra BEA. Venter på BEA.			
Tverrfaglige prosjekter/initiativ							

	Gjennom deltagelse i EU-prosjektet DocEnhance være med på å utvikle «transferable skills» i doktorgradsutdanninger i Norge og internasjonalt	Publikumsavdelinga/Result		Samarbeid med BFE som er leder av prosjektet			
	Digitaliseringsprosjekt <ul style="list-style-type: none"> • eldre masteroppgaver • magnetogram fra NOBS 	Samlinger/Publ	31.12.2020	Samarbeid med enheter ved UiT.			